

MORZSA SPORTÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM

2018.

Az Intézmény OM-azonosítója: 203011	Intézményvezető Schleider Kata
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestület nevében: Fehér Zsófia pedagógus	Szülői szervezet nevében: Badó Zsuzsanna
A dokumentum jellege: Nyilvános	
A dokumentum érvényessége: 2018. augusztus 31-től	

Az óvoda jogi státusa, adatai

Az óvoda neve:	Morzsa Sportóvoda és Családi Napközi
OM-azonosítója:	203011
Az óvoda pontos címe:	1151 Budapest, Sződliget u. 16.
Telefonszáma:	0620/3702909
Az óvoda fenntartója:	Nami Piano Nonprofit Kft., Kunvári Ferenc
Telefonszáma:	0620/93702909
Óvodai csoportok száma:	1 csoport

A Pedagógiai Program benyújtója az óvoda vezetője.

Tartalomjegyzék

Téziseink	5
1. Helyzetkép óvodánkról	6
2. Programunk globális célrendszere	8
3. Óvodai nevelésünk alapvető területei	12
4. Az óvodai élet tevékenységi formái	24
5. Az óvoda élet megszervezése	47
6. Az óvoda hagyományai és egyéb rendezvényei	50
7. Az óvoda kapcsolatai	53
8. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	55
9. Az óvodai nevelés ellenőrzési és értékelési folyamata	56
10. Érvényességi rendelkezés	58
11. Felhasznált irodalom	59
12. Legitimációs záradék	

Bevezető

„Óvodáskorban a magyarság tudatalatti elemeinek beültetése, lassú kifejlesztése a feladatunk. Magyar mivoltunk épületének mintegy a földalatti alapjait kell itt kirakni. Minél mélyebbre épül a fundamentum, annál szilárdabb az épület.”

(Kodály Zoltán)

• **A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:**

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
 - 2011. évi CLXXIX. törvény a Nemzetiségi óvodai nevelésének irányelveinek kiadásáról
 - A 2011. évi CXCV. törvény végrehajtási rendeletei:
 - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
 - 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
 - 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról. 1. melléklet a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelethez
 - 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
 - 2012. évi CXCV. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
 - 37/2001. (X.12.) OM rendelet a katasztrófák elleni védekezésről
 - 363/2012 (XII. 17) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
-
- Oktatási hivatal: Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez
 - Kiegészítés az Oktatási Hivatal által kidolgozott Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez felhasználói dokumentáció értelmezéséhez. Óvodai nevelés.
 - Oktatási hivatal: Országos tanfelügyelet. Kézikönyv óvodák számára, Tanfelügyeleti és önértékelési kézikönyv

Téziseink

(Elkötelezettségi nyilatkozat)

- ❖ A gyermekeknek érzelmi biztonságot, szeretetteljes, családi légkört, színes tevékenységrendszert biztosítunk, ahol lehetőségük nyílik a kinti világban történő események újrajátszására, feldolgozására.
- ❖ Kiemelten foglalkozunk a testi- lelki egészségneveléssel, az anyanyelvi neveléssel és kommunikációval. Nagy hangsúlyt helyezünk az egészséges életmód kialakítására, a testmozgás és a sporttevékenységek mindennapi gyakorlására, természetvédelemre és a hagyományok ápolására.
- ❖ Kiindulási pontunk, hogy minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével fejleszthető, miközben hatnak rájuk a társas kapcsolatok és az óvoda összes dolgozója.
- ❖ Felnőttjeink tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, törődést, tiszteletet. Közvetetten segítjük az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- ❖ Óvodapedagógusaink érzékenyek a gyermekek egyéni szükségletei, eltérései, fejlődési zavarai, szociális problémái iránt. Az átlagnál több figyelmet fordítunk a lassabban fejlődő, lemaradó gyermek fejlesztésére.
- ❖ Valamennyi óvodásunk számára biztosítjuk a saját, egyéni fejlődési ütemének megfelelő fejlesztését, tehetségének felfedezését, kibontakozását, gazdag programokat, változatos tevékenységeket kínálva.

1. Helyzetkép óvodánkról

1.1 Az óvoda társadalmi környezete, szociokulturális háttere

Óvodánk Budapest XV. kerületének nyugodt, kertvárosi részén épült családi házban lett kialakítva.

Működési formáját tekintve olyan szemléletű szülőket céloz meg, akik az óvodai nevelés időtartamán belül kívánják gyermekük mozgás-sport iránti érdeklődését felkelteni. Testi felépítésben az egyén adottságaihoz mérten edzett, jó fizikumú, a sport által nemesítendő pozitív tulajdonságokkal felvértezhető, egyéni képességek szerint akár tehetség szintig eljutó gyermekvilágban gondolkodnak. Nyitottak és örömmel fogadják a gyermekük sokrétű fejlesztését, kiemelve a sport mellett a gyermeki kifejezés, zeneiség szerepét. Morzsa Sportóvodánk a fentiekre való tekintettel Budapest bármely területén lakó, munkahelyileg közelbe járó, illetve a jó közlekedési feltételek alapján, közeli agglomerációkból, vagy szabad választásból fakadóan is, fogadó képes a gyermekek óvodai ellátására.

Az intézményünk közelében több új építésű társasház került átadásra, illetve még további folyamatos beruházások is folyamatban vannak, A kerület demográfiai statisztikája szerint hosszútávra tervezhető az óvodák leterheltsége.

A közelben iskola, orvosi rendelő és egyéb központi intézmény is található. Az óvoda programja szempontjából hangsúlyozható adottság, a kertvároson belüli biztonságos sétahelyek, könnyen elérhető, színvonalas játszóterek kihasználása, szervezett sport tevékenységek jó megközelíthetősége. Kisebb rászervezéssel, több kerület művelődési házának gyermek programjain is részt tudunk venni rendszeresen.

1.2. Személyi feltételrendszer

Intézményünk szakmai irányítója az óvodavezető.

Óvodánk működési alapjait a fenntartó biztosítja.

Az óvodánkban a nevelőmunka kulcs szereplője az óvodapedagógus. Jelenléte az „aktív” nevelés egész időtartamában fontos feltétel. A gyermek számára modellt, mintát jelent, így szakmai munkáját ennek tükrében hivatott ellátni. Személyisége az elfogadó, segítő, támogató attitűdön alapszik. Jellemezze nyitottság, empátia készség, érdeklődés a mikro- és makrokörnyezet iránt. Személyiségén keresztül valósul meg az elképzelt, megfogalmazott pedagógiai program. Kiemelt elvárás az óvodapedagógusaink munkájával kapcsolatban, hogy mindazon cél- feladatrendszer, és eszmeiséggel azonosulni tudjanak, melyet a Morzsa óvoda pedagógiai programja megalapozni kíván. Ennek tükrében legyen affinitásuk a kiemelten megcélzott mozgás, sport és vele párosuló tevékenységek, egyéb programok felvállalására.

Az óvodapedagógust közvetlenül segítő dajka munkavégzésének, hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Elvárásunk a csoportban közvetlenül dolgozó, továbbá intézményi szinten együttműködő személyzet egymás iránti tiszteletet tanúsító, munkáját megbecsülő, felelősség tudatos hozzáállása.

Intézményünk minden dolgozójával szembeni követelmény, a feladatköréhez arányosan elvárható gyermek szeretet és tisztelet. Az óvodában megforduló személyek irányában tanúsított megfelelő kommunikáció. A kialakított környezetünk megóvására, valamint a személyes megjelenési mód igényességére törekvés.

A személyi feltételek biztosításánál figyelembe vesszük, hogy az óvodán kívül űzhető sportokat (szülők igénye alapján: úszás, szertorna, futball, jégkorcsolya) külső szakember segítségével szükséges megoldani.

Az alkalmazottak kiválasztásánál figyelembe vesszük az egyes munkakörökre vonatkozó törvényi, jogszabályi hivatkozásokat és képzettségi elvárásokat.

1.3. Tárgyi feltételrendszer

Az intézményünkben egy óvodai csoport került kialakításra.

Az óvodás korú gyermekek ellátása a földszinti csoportszobában történik.

A csoportszoba napfényes, tágas, berendezési tárgyai megfelelnek a kor elvárásainak.

Óvodánk tárgyi környezete segíti a gyermekek fejlesztését és a pedagógiai célok megvalósítását. A bútorzat egyes elemei könnyen mobilizálhatóak helyzetük szerint, mely bővíti a csoportszobában óvodapedagógusaink által tervezhető vagy gyermeki tevékenységből fakadó mozgásos játékok alkalmazhatóságának lehetőségét. Az óvodai pedagógiai munkát és gyermeki tevékenységet segítő megfelelő számú és méretű szemléltető eszköz, konstruáló, - építő - mozgásfejlesztő, szerepjáték, és a szituációs játékhoz szükséges kelléket biztosítunk.

Óvodánk udvari környezete, tárgyi felszereltsége párosulva az óvodapedagógus által tervezett kezdeményezett, mozgásos játékokkal lehetőséget nyújt a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. A többfunkciós udvari játékok hozzásegítik a gyermekeket a változatos, fejlesztő hatású mozgásigény kielégítéséhez.

A kötelező eszköz, és felszerelésjegyzék az óvodavezetői irodában megtalálható.

2. Programunk globális célrendszere

Óvodánk elsődlegesen nevelő intézmény, a családi nevelés kiegészítője, amely a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig biztosítja a gyermekek intézményes nevelését.

Morzsa Sportóvodánkban biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének, nevelésének optimális feltételeit.

Óvodakép

Óvodai épületünk jellege, csoportszobája és közösségi tereinek berendezése, családi környezetet igyekszik biztosítani az ellátott gyermekek számára.

Minden helyiség tágas, világos, jól belátható. A gyermekek mindennapjaikat hangulatos, színes, koruknak megfelelő bútorzat és játék eszközök között élhetik.

A folyosó falfelületeit mindig az aktuális gyermeki munkákkal díszítjük.

A nagy tér lehetővé teszi, hogy a csoporthoz tartozóan óvodapedagógusaink kihelyezzék a fontos tájékoztató információkat, illetve a gyermekek számára tervezett mese, vers, mondóka, dal stb. anyagát.

A főbejáratnál lévő előtér lehetőséget nyújt a gyermekeink cipő cseréjére, így az öltöző higiénája és tisztasága jobban fenntartható. Külön helyiség biztosítja, a nyugodt étkezési időt és módot. Ezáltal megkíméljük a csoportszobákat az alvás előtti ételszagoktól, szennyeződésektől, étkezés utáni edény zörgésektől. Meghitt, délutáni pihenő időre van így lehetőségünk.

Az alsó szinten kialakított tornaterem több funkcióval rendelkezik. Helyt ad az óvodapedagógusaink által tervezett mozgásfejlesztő tevékenységeknek, tere lehet a mindennapos testi nevelésnek. Biztosíthatja rossz idő esetén gyermekeink mozgásigényének kielégítését. Tervezhető hely ügyességi vagy egyéb nagy teret igénylő játékokhoz.

Az óvoda délutáni időszakában a külön szervezett és külsős szakember által tartott egyéb sportmozgásos tevékenységek helyisége (Karate oktatás). Üres időszakban kihasználható délután is a gyermekek célzott megmozgatására.

Óvodánk, a csoport szervezeti kereteit tekintve vegyes összetételű. Mindenkor meghatározója a jelentkezők életkora. Morzsa óvodánkban folyó nevelési munkánk ötvözi a családi ház biztonságot nyújtó, valamint az óvodai nevelés/ellátás sokrétű lehetőségeit. Egy olyan hely, ahol a felnőttek is megértéssel fordulnak egymás felé, ahová egyaránt örömmel jár óvodás, szülő és munkatárs, ahol a maga területén mindenki tudása legjavát adja, ahol fontos az önképzés, az állandó fejlődés, magas fokú az empátia, a tolerancia és érvényesülnek a gyermekek jogai.

Óvodánk működése során igyekszik megfelelni a szülők elvárásainak, a gyermekek igényeinek, a szakmaiságnak és a kor követelményeinek. Minden gyermekben az egyéniséget értékeljük, és azokat a személyiségvonásokat segítjük, amelyek az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükségesek. Munkánk folyamán törekszünk a fejlődésben lévő személyiségeket megismerni, megérteni, formálni, illetve útmutatást adni egy sikerélményekben gazdag irányba.

Gyermekkép

„Meg kell tanulunk a gyermek szemével látni és fülével hallani, meg kell tanulunk a gyermek élményvilágának a szintjén beszélni. Meg kell tanulunk mindenekelőtt azt, hogy ráálljunk a gyermek érzelmi hullámhosszára, megéljük emocionális történéseit, elfogadjuk vágyait, tiszteljük fantáziáját, s mindezzel elősegítsük a szabad kommunikációt, a nyitott személyiség kibontakozását. Ennek feltétele pedig nem kevesebb, mint a gyermekbe vetett bizalom, az iránta érzett felelősség, amelyből nyílt és derűs légkörben, ésszerű szabályok között, a gyermek felelőssége is kicsírázik.”

(Mérei Ferenc)

Minden gyermek egy egyedülálló csoda, fejlődő személyiség, egyedi és megismételhetetlen. Óriási felelősséggel tartozunk minden egyes gyermek iránt. Ahhoz, hogy gyermekünk alakuljon személyiségét a legoptimálisabban tudjuk formálni, ismernünk kell az egyén pszichikus fejlődését, illetve énképük alakulását.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Óvodánkban hozzájárulunk a személyiségük teljes fejlődéséhez, kibontakoztatásához, változó testilelki szükségleteik, szociális és értelmi képességeik kibontakozásához.

Lehetőség szerint törekszünk a szülőkkel összhangban, eredményesen fejleszteni változatos tevékenységformákon, elsősorban a játékon keresztül az idejéről gyermekeinket. Szeretnénk, ha örömmel jönnének óvodánkba és majd sok kedves élménnyel hagynák el intézményünket, amelyre mindig szívesen visszaemlékeznek.

2.1. Pedagógiai programunk célja

„A gyermek legfőbb joga, hogy gyermekeveit gyermekként élje meg. A felnőttnek pedig legfontosabb kötelessége, hogy ezeket, a gyermeki jogokat elismerje, elfogadja és saját szülői, gondozói, nevelői minőségében ezeknek az érvényre jutását teljes erővel támogassa.”

- 3 éves kortól 6-7 éves korig a gyermek személyiségjegyeinek kibontakoztatása, mely elősegíti az egyén környezetére irányuló nyitott, érdeklődő, kreatív sokoldalúságát, valamint megalapozza a mozgás, a sport szeretetének igényét, az életkori és egyéni fejlődési ütem figyelembevételével.
- Óvodásaink egészséges, élményekben gazdag, harmonikus fejlődési ütemének elősegítése sokféle színes óvodai tevékenység biztosításával, valamint egyéb kulturális, sport, családi és ünnepi programok szervezésével.
- Biztonságos, családias, szeretetteljes légkör megteremtésével a testi, az érzelmi, értelmi és a szociális fejlődés elősegítése. Mozgás, sport hangsúlyos kiemelésével a gyermeki test edzettség elősegítése.
- Célunk a szabad játék, - mint a gyermek elemi pszichikus szükséglete - minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, az óvodapedagógus tudatos játéktámogató magatartásával.
- Az egyénre szabott képességfejlesztéssel jól kommunikáló, az anyanyelv szabályait helyesen alkalmazó, kiegyensúlyozott, környezetében jól eligazodó, gyermekek nevelése.

Óvodásaink az óvodáskor végére érik el az iskolai teljesítéshez szükséges fejlettségi szintet.

- A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása.
- A gyermeki személyiség fejlesztése érdekében az esélyeinek, lehetőségeinek javítása.
- Szoros kapcsolat ápolása a családokkal annak érdekében, hogy óvodai nevelésünk a családi nevelés kiegészítőjévé váljon.

2.2. Óvodai nevelésünk alapelvei

- Óvodánk elsődlegesen nevelő intézmény.
- Gyermekeink nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Intézményünk a család nevelőpartnereként egészíti ki a családi nevelést. A szülő és az óvoda kapcsolata kölcsönösen elismert szabályokon nyugvó, a gyermekek érdekében történő folyamat.
- Gyermekeinket gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Morzsa óvodánkban minden gyermek kapja meg változó testi, lelki, szellemi állapotának és szükségleteinek megfelelő legoptimálisabb fejlesztéséhez szükséges lehetőségeket, feltételeket, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Érzelmi biztonságukat a jól megalapozott, következetes, ugyanakkor rugalmasan kezelt szokásrendszer, egyéni fejlődést segítő pedagógiai törekvéseink erősítik.
- A gyermek egyéni fejlettsége a meghatározó, az óvodapedagógus a tanulási folyamat irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Óvodai nevelésünk minden tevékenységét, kiemelten a játékot átszövi a nyelvi kommunikáció/kifejezőmód, a rajz és egyéb ábrázoló tevékenységekben való önkifejezés, mese, zenei élményhez juttatás, a külső világ tevékeny megismeréséhez szükséges ismeretek nyújtása, valamint a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Alapvető a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása, rendszeres életritmus, megfelelő napirend, helyes szokásrendek, mozgásigény kielégítése, sport, edzettség.
- Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti gyermekeink környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Pedagógusaink, a pedagógiai munkát segítők és az óvoda valamennyi dolgozója példa és modellértékű, befogadó, elfogadó, segítő attitűddel közvetítik a megfelelő viselkedéskultúrát, magatartásformákat, mintákat a gyermekek felé. Óvodapedagógusaink módszertani szabadsága a következetesség elvének betartásával párosul.

2.3. Óvodai nevelésünk feladatai

- Nevelésünk tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az érzelmi alapigények - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet biztosításával elősegítjük a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással, vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.
- A gyermekek kíváncsiságára, utánpótlási kedvére építve képességük, figyelmük, képzeletük, gondolkodásuk, kreativitásuk, valamint természeti és társadalmi környezetük iránti érdeklődésük felkeltése.
- Óvodai nevelésünkben az óvodapedagógus alkalmazzon a gyermek személyiségéhez igazodó, hatékony pedagógiai módszereket.
- Amennyiben szükséges, a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek óvodai nevelésében törekszünk a kisebbségi önazonosság megőrzésére, ápolására, erősítésére, átörökítésére, nyelvi nevelésére, a multikulturális nevelésben alapuló integrációs lehetőségekre.
- A mozgás, sport tevékenységek szeretetének megalapozására a gyermeki mozgásigény kielégítésére kiemelt hangsúlyt fektetünk. Fontos számunkra a környezettudatos magatartás megalapozása, a gyermekek cselekvő részvétele a környezet alakításában.
- Fontos feladatunk a gyermeki jogok tiszteletben tartása, az esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi feladatok megvalósítása.

3. Óvodai nevelésünk alapvető területei

3.1. Az egészséges életmód alakítása

Célja

- Az óvodás korú gyermekek testi fejlődésének elősegítése, az egészséges életmód igényének kialakítása, megalapozása.

Feladata

- A fejlődéshez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, mentális fejlesztése.

3.1.1. A fejlődéshez szükséges egészséges környezet biztosítása

Óvodánkban nyugodt, esztétikus, családias, de egyben mozgásra inspiráló környezetet biztosítunk a gyermekek részére.

Az óvoda udvarát igyekeztünk úgy kialakítani, hogy a nagyobb mozgásigényű gyermekek mozgásszükséglete is kielégítődjön. A területek változtathatóak, így a gyerekeknek lehetőségük van más játékok kipróbálására, valamint biztosítható a kisebb-nagyobb társaikkal való együtt játszás. Az udvari játékok többfunkciósak, többféle mozgásforma kipróbálására adnak lehetőséget. A gyerekek nagy mozgásainak, egyensúlyérzékének fejlődését, terhelhetőségét szolgálják. Az udvart örökzöld növényzet díszíti, valamint a tavaszi és a nyári hónapokban színes virágok is teljesebbé tehetik az esztétikai élményt.

Az udvar sajátossága, hogy a reggeli órától kezdődően a késő délutáni órákig van napsütötte területe. Ezáltal mindig van lehetőség a napon, illetve az árnyékos területen való játéktevékenységre

A barátságos, esztétikusan berendezett, megfelelő világítású csoportszoba segíti a komfortérzet kialakítását. Az igényekhez alkalmazkodó szabadon variálható bútorok megfelelő helyet biztosítanak a játéktevékenységhez és a pihenéshez. A csoportszoba kialakításánál figyelembe vettük, hogy többféle játéktevékenységre legyen alkalmas. A csoportszobák berendezése lehetővé teszi az elkülönülni vágyó gyermekek csendes tevékenységét is.

A gyermekek étkezése az ebédlőben történik, így kedvezőtlen időjárás esetén is lehetőség nyílik a megfelelő szellőztetésre anélkül, hogy a gyermekek egészségét veszélyeztetné a beáramló hideg levegő. A mosdók és öltözők kialakítása, építészeti jellemzői, megvilágítása, szellőztetése, hőmérséklete és berendezési tárgyai optimális lehetőséget biztosítanak minden gyerek számára az öltözködéshez és a tisztálkodáshoz.

Minden gyermeknek jellel ellátott öltözőszekrényre, tisztálkodási eszköze (fésű, fogkefe, pohár, törölköző) van, ami a gyermekek kényelmes átöltözését és a ruhák elhelyezését biztosítja.

A szülők számára az öltözői hirdetőtáblán mindig az aktuális információk, kiírások elolvashatók.

3.1.2. A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése

A testi - lelki egészség egyik alapvető feltétele a gyermek komfortérzetének kielégítése. A felnőtt (szülő, pedagógus, dajka) tanítja és gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válik. Lehetőséget biztosítunk, hogy a saját képességeik szerint, koruktól függetlenül, akkor végezzék el ezeket a teendőket, amikor képesek rá. A folyamatos napirend optimálisan biztosítja a szükséges időtartamot.

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. A családi és az óvodai gondozási szokások összehangolására törekszünk. A bőr ápolása megköveteli, hogy a gyerekek rendszeresen és megfelelően tisztálkodjanak. Az óvodai élet során adódó egyéni helyzetekre a gyermekek figyelmét is fel kell hívni. Ezáltal fejlődik, a saját testükkel kapcsolatos egyéni szükségletek kielégítésének tudata (homokozás, széltől-hidegtől kiszáradt bőr vagy száj, izzadás, stb.).

Az óvodapedagógus és a dajka modell szerepe meghatározó.

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejleszti az ízlést, önállóságot is. A gyermekek öltözete legyen célszerű, ruházatuk a szobában és a szabadban egyaránt egészségi állapotukhoz, edzettségükhöz és az időjáráshoz igazodjék.

A benti cipő használata elengedhetetlen. Ez jó, ha szellős, talpa nem csúszik és egészséges a talpkiépítése.

A gyermekek a napi négyszeri étkezéssel (a negyedik étkezés, tízórára a napi zöldség-, gyümölcs), kellő összetételben és elosztásban napi tápanyagszükségletük 65-70 %-át kapják meg. Mivel csak tálalókonyhával rendelkezünk, nagy figyelmet fordítunk arra, hogy az ételek megfelelő hőmérsékleten kerüljenek asztalra.

Az étkezésekre azonos időpontokban kerül sor, amennyiben nincs intézményen kívüli vagy helyi program, ami ennek csúsztatását indokolná.

Az étkezés megszervezése és kulturált lebonyolítása fontos gondozási feladatunk, de kihat a gyermek esztétikai érzékére is.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy napközben is bármikor fogyaszthassanak folyadékot. A gyermekek alvási igényének egy részét óvodánk elégíti ki. Ehhez tiszta levegőre, nyugalomra, csendre van szükség. Gondoskodunk a folyamatos légcseréről, ügyelünk arra, hogy a gyermekek ne fázzanak meg (vastag pléd, lepedő, alsó pléd stb.). Elalvás előtt mesét, dúdoló- vagy altató dalokat hallgatnak a gyermekeink.

Mivel a gyermekeknek különböző az alvási igénye, ezért egy órai pihenés után lehetőség nyílik csendes tevékenység végzésére.

3.1.3. A gyermekek egészségének védelme, edzése, mentális fejlesztése

Az egészséges életmód szempontjából fontos fejlesztési szintér a tornaszoba, az udvar, valamint a sporttevékenység helyszínéül szolgáló külső tornatermek és az uszoda.

A szabad levegőn való tartózkodás növeli a gyermekek edzettségét, ellenálló képességét. Óvodásaink minden évszakban sokat tartózkodnak az udvaron. Ha az időjárás lehetővé teszi, kihasználjuk a levegő, nap, edző hatását. Fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket a naphoz, kerülve a déli forróságot. Az óvoda építészeti sajátosságainak köszönhetően az udvarnak mindig van árnyékos és napsütötte területe is.

Kiemelt szerepet tölt be óvodánk életében a sporttevékenység. A gyermekek a tornateremben vagy az udvaron minden nap tornáznak.

A Morzsa Sportóvoda tervezett, külsős helyszínen megvalósuló sporttevékenysége az úszás és fejlesztő torna.

A speciális sporttevékenységek, szakmailag elismert edzők támogatásával valósulnak meg.

Igyekszünk megtalálni minden gyermek részére az ideális sporttevékenységet, ahol sikerélményeket tudnak elérni.

Óvodásaink valamennyi életterét úgy alakítjuk ki, hogy az számukra biztonságot jelentsen. Az óvodások számára a családon kívüli élet sok szociális örömet, de sok válságos, kellemetlen helyzetet is okozhat. Nevelési munkánk során figyelembe vesszük a szülői házból hozott elvárásokat, szokásokat, normákat, családi kötődéseket, mert ha ezek sérülnek, a gyermek frusztrálódhat, ez pedig rossz közérzetet eredményezhet.

A mentálhigiéné elengedhetetlen területe a családdal való jó együttműködés, így a nevelési hatások egymást kiegészítve felerősödnek, az óvoda és család együttműködése hatékonyává válik.

Az óvodapedagógus feladata az egészséges életmód kialakításában

- Biztosítjuk a megfelelő és egyéni szükséglet szerinti gondozottságot.
- Ellátjuk azon gondozási feladatokat is, melyek az óvoda tartalmi idejében tervezett külsős helyszíneken megvalósuló sport programok során adódnak.
- Kielégítjük a gyermek alapvető fizikai igényeit.
- Szükség szerinti szellőztetést biztosítunk, télen párologtatót helyezünk el a csoportszobákban.
- Ügyelünk a gyermekek réteges, praktikus öltözködésére, illetve az erre való igény kialakítására.
- Példát mutatunk a tisztálkodás - evés előtti és utáni kézmosás terén, illetve szükség szerinti alkalmakra.
- Ne felejtse el az óvodapedagógus, hogy a példaadás a legerősebb nevelő erő.
- Megteremtjük az egészséges óvodai környezetet és annak óvására nevelünk.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkört alakítunk ki és biztosítunk.
- Az udvaron, csoportszobában, óvodán kívül szervezett programokon egyaránt lehetőséget teremtünk a változatos, sokféle tevékenységhez, hangsúlyt fektetve a mozgás örömére.
- Az időjárástól függően a lehető legtöbb idő eltöltését biztosítjuk a szabadban, séták, kirándulások szervezése során. Nyáron egészséges mértékű napozás, pancsolás-vízi játékok, légfürdő, télen hóban, hóval való játék.
- Beépítjük a rendszeres testedzés és sporttevékenységeket, valamint a környezettudatos magatartás megalapozását a gyermekek napirendjébe.
- Óvodapedagógusaink jelezzék az óvoda vezetőjének, ha balesetveszélyt (forrást) észlelnek, vagy bármely okból a gyermekek érez családi veszélyeztetettséget, illetve tartós fejlődési megtorpanást.
- Odafigyelünk a gyermekek szülő által jelzett időszakos vagy folyamatos specifikus ellátottságának kielégítésére. Pl. betegség utáni állapot, érzékenység-allergia, sérülés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakul a testápolás iránti igény, szokásukká válik a rendszeres, gondos tisztálkodás, fog ápolás.
- Önállóan, lehetőség szerint figyelmeztetés nélkül végzik az alapvető testápolási tevékenységeket a nap során bármikor, ha szükséges! Odafigyelnek, és kielégítik egyéni szükségleteiket, vagy jelzik ezekkel kapcsolatos problémájukat.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek, képesek kiválasztani az időjárásnak és egyéni szükségletüknek megfelelő ruházatot! Probléma esetén segítséget kérnek felnőttől vagy csoport társaktól.
- Holmijukat, ágyműjüket hajtogatva teszik a helyére! Szükség esetén segítséget kérnek.
- Egyéni meghatározóihoz képest igényesek, ügyelnek környezetük rendjére és tisztaságára, tudatosan odafigyelnek a növényekre, állatokra, a hulladékok szelektív gyűjtésére.
- Vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, a mosdó és az öltöző rendjére, ha szükséges rendbe is teszik ezeket. az ajtókat halkán csukják, nyitják, az eszközökkel óvatosan bánnak.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, és törekednek annak betartására. Biztonságosan és rendeltetés szerint használják az evőeszközöket! Esztétikusan terítenek, eldöntik, hogy mennyi ételt kérnek, szeretnek a szabadban tartózkodni, mozgásos tevékenységeket végezni, kirándulni.
- Iskolába lépés előtt a gyerekek képesek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.

3.2. Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializáció

Célja

- Biztonságoslégkör megteremtésével a gyermekek érzelmi életének és társas kapcsolatainak pozitív fejlesztése, a szociális tanulás elősegítése.
- A gyermekek önkifejező, önértékelítő törekvésének segítése.

Feladata

- Az érzelmi stabilitás kialakítása, szeretetteljes, barátságos környezet, családi légkör megteremtésével.
- A gyermek társas kapcsolatainak és érzelmi szükségleteinek kielégítése. A közös élményekre épülő magatartási szokások és erkölcsi normák rendszerének kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében

- A proszociális magatartás (mint az agresszió ellentéte pl.: önzetlen támogatás, együttműködés segítése, biztató, bátorító viselkedés) a nevelő példamutatására támaszkodik, ezt a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával, magyarázatokkal fejlesztjük.
- Az első nevelési évében, a befogadás ideje alatt fontos a gyermek nevelése érdekében, a gyermeki és a család jobb megismerése céljából. Tájékozódunk gyermek családban betöltött helyéről és szokásairól.
- Kialakítjuk a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkört.
- Biztosítjuk a gyermek megfelelő gondozottságát.
- A komplexitás során előtérbe helyezzük az érzelmi nevelést segítő, változatos, cselekvéses tevékenységeket (báb, mese, játék stb.).
- Olyan tevékenységeket szervezünk, melyben a gyermeki együttműködés gyakorolható.

- Ünnepek, hagyományok megszervezésével fejlesztjük az élmény befogadás képességét.

Számunkra fontos az óvodapedagógusi attitűd, az ezzel szemben támasztott követelmények

- Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatát jellemezze az odafigyelés, az elfogadás, együttes munkálkodás, az odafigyelés a gyermekek felé.
- Érthető, világos szabályrendszereket alkalmazzon.
- A rövid- és hosszú távú célok kitűzésénél fontos a célok közötti prioritás.
- Határozott, következetes, de emellett „meleg és támogató” is legyen.
- A gyermekkel való kapcsolatában a tisztelet, az elfogadás, a szeretet és a megbecsülés jellemezze.
- Konfliktus esetén rendkívül tapintatosan és kizárólag a gyermek érdekeit figyelembe véve kell közelíteni a megoldás felé.
- Az érzelmi nevelés a befogadástól az óvodáskor végéig tart.
- A gyermek és az óvodapedagógus harmonikus együttműködése.
- Az óvodában eltöltött időszak legyen áthatva a szeretetteljes légkörrel, fontos szerepet töltsön be az érzelmi nevelés.
- A gyermeki magatartás alakulás szempontjából legyen modellértékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

3.2.1. Az érzelmi stabilitás kialakítása

Az óvodáskorú gyermek elsősorban érzelmein keresztül ismerkedik a körülötte levő világgal, viselkedéseit érzelmei motiválják. A 3 éves gyermek akár otthonról, akár bölcsődéből, vagy családi napköziből kerül az óvodába, szorongva éli meg a változást, ezért rendkívül nagy jelentősége van az egyéni bánásmódnak, az egyénre szabott, differenciált nevelésnek.

Fontos feladatunk a kisgyermek érzelmi stabilitásának alakításában, hogy esztétikus környezet, derűs légkör fogadja. Az udvar, a csoportszobák berendezésénél érvényesüljenek az óvodapedagógus egyéni ötletei, melyek a gyermek érzelmi kiegyensúlyozottságát segítik elő.

Meghatározó az érzelmi nevelés szempontjából a befogadás, ami lehet anyás, vagy családi, attól függően kinek van ideje, lehetősége a gyermekkel együtt ismerkedni az óvodával. Ennek hosszát a gyermek igénye szabja meg.

Dolgozóink biztosítják az új környezet elfogadását. Ugyanakkor a szülő is megismeri az óvoda belső életét, helyi szokásait, a napirendet, a felnőttek egymáshoz való viszonyát stb.

Megengedjük, hogy az otthon egy darabját - játékot, kispárnát - az első időben magával hozza, természetesen ezeknek a helyét meg kell találni. Különösen lefekvéskor vegye körül nyugalmas, szeretetteljes légkör a kisgyermeket, hiszen igénylik a testi közelséget, a felnőtt együttérző és megértő magatartását.

A kellemes hangulatú, családi légkörben, a közös élmények, cselekvések hatására kialakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, melyben formálódik egymáshoz való viszonyuk. Az óvodapedagógusok, ehhez megfelelő, sokszínű tevékenységet biztosítanak, de ügyelnek arra, hogy az ingerek ne okozzanak zaklatottságot. Felfigyelünk a visszahúzódó, peremhelyzetű gyerekekre, megtaláljuk a lehetőséget, hogy őket is aktívan bevonjuk a csoport mindennapi életébe.

Az óvoda a családdal együttműködve folytatja a már elkezdett nevelési munkát, mely tudatos, következetes követelményeket támaszt és megteremti azok teljesítésének lehetőségeit. A gyermekek többségénél az óvoda az első kilépés a családból, átmenet a szélesebb társas kapcsolatok felé, ezért fontosnak tartjuk, hogy szokásrendszerünk szervesen kapcsolódjon az otthonihoz.

3.2.2. A gyermekek érzelmi szükségleteinek kielégítése, erkölcsi normák alakítása

Fontos feladatnak tekintjük a személyiség sokoldalú és harmonikus fejlesztését, mely magába foglalja a társas viselkedés szokásait, az önkiszolgálást, az életkornak megfelelő önállóságot és önfegyelmet is.

A gyermek óvodába lépéskor életkoránál és érzelmi életénél fogva először a felnőttekhez kötődik, majd ha már biztonságban érzi magát, akkor kezd el barátkozni. Lényeges a jól szervezett napirend, a jól motivált tevékenységek és élmények biztosítása.

Ezek megvalósítása csak kellő érzelmi biztonságra alapozottan lehet eredményes. Emellett nagyon fontos és meghatározó az óvodapedagógus személyisége, és kölcsönös, szeretetre épülő kapcsolata a gyermekekkel. Arra törekszünk, hogy átvegyék elfogadó, megértő, segítő beállítódásunkat.

Óvodapedagógusaink együtt érzőek, megértők a gyermekekkel szemben. Magatartásukra az elfogadás a jellemző, mert ezen alapszik a fejlesztés és a tolerancia is. Ezek segítik az egyéni, egyedi, a másfajta értékek felfedezését, az óvodások pozitív irányú közelítését. Az óvodában a felnőtt-gyermek kapcsolat alakulásánál kiemelt szerepe van az empátiának, a megértve együttműködő pedagógusi magatartásnak.

Óvodánkban a gyermekek szabadon mozoghatnak a csoportszobában, a mosdóban és az udvaron. Ez is fokozza az otthonosságérzetüket.

A közös tevékenységek során alakulnak ki a társas kapcsolatok és bontakoznak ki a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák. Az együttes tevékenységek, tapasztalatok, élmények barátságokat, szimpátián alapuló kisebb csoportokat hoznak létre. Ekkor alá - fölérendeltségi viszony alakul ki. Megtanulják figyelembe venni társukat, szocializációjuk felgyorsul, fejlődik felelősségérzetük, kötelességtudatuk. Kisebb összetűzéseiket, konfliktusait megpróbálják egymás között rendezni.

A közösen szervezett tevékenységek nagymértékben alakítják a csoport összetartozását. Kezdetben ez csak egy jó játék, mese vagy vers hallgatása, később séta, kirándulás, együttes megfigyelés, közös élmény. Jó, ha gyakori mondat a csoport életében, hogy „émlékszel?”.

A felidézéssel erősödik összetartozási érzésük, hiszen az emlék csak az övéké. Egyéni bánásmód alkalmazásával, ha szükséges, egyes gyermekeket bátorítunk, önbizalmukat növeljük, ez hozzájárul pozitív énképük erősítéséhez. A kapcsolatok megfelelő alakulása szempontjából ki kell emelni a személyes példaadást, az óvodapedagógus személyiségét, szemléletét, amely a sikert észreveszi, a sikertelenség elviselését pedig segíti.

A tevékenységeken belül olyan választási lehetőséget biztosítunk, amely fejleszti a gyermekek döntési képességeit, így képesek lesznek változásra, változtatásra.

A nap során figyelembe vesszük, segítjük önálló véleményalkotásukat. Tiszteletben tartjuk a gyermekek döntési jogát, fenntartjuk a tévedés és a hibajavítás lehetőségét.

A közösség nyugalma szempontjából lényeges a csoport szokásainak, szokásrendszerének a kialakítása, de figyelünk arra is, hogy ezek a szabályok ne merevedjenek meg. A gyermekek fejlődésével a szokásokat is változtatjuk, hisz ez által válik gördülékennyé a csoport élete.

A szocializáció szempontjából ki kell emelnünk az óvodapedagógus és a gyermekek kapcsolatát, érzelmi meghatározottságát. Az óvónő érzelmi indíttatású, mintakövetelésre sarkall, szerepátvételre, azonosulásra készítet, határozott, szeretetteljes és őszinte, másrészt módszertani

felkészültsége birtokában szervezi a gyermekek értelmes élettevékenységét, környezetét. Ő a csoport irányítója, de a közösség tagja is.

A gyermek nevelése szempontjából igen lényeges, hogy megfelelő kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel, megteremtve az együttneveléshez a kölcsönös bizalmat. Az erkölcsi normák, közösségi szabályok csak akkor szilárdulnak meg, ha a családi nevelés által is erősödnek, ezért is nagyon fontos a szülő- óvónő és család- óvoda szoros együttműködése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Alkalmazkodnak a csoportban és az óvodában kialakult szokásokhoz, aktívan részt vesznek a közös tevékenységekben.
- Kötődnek az óvodához, bizalommal fordulnak az őket körülvevő felnőttekhez, csoporttársakhoz, s baráti kapcsolatok alakulnak ki.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel szemben.
- Társaikat segítik, toleránsak, elfogadják a különbözőségeket.
- Konfliktushelyzeteik többségét önállóan megoldják, vagy segítséget kérnek ennek rendezéséhez.
- Kialakulóban van önfegyelmük, reális értékítéletük.
- Késletettni tudják szükségleteik kielégítését.
- Megerősödik a biztonságérzetük és alkalmazkodnak a csoport szokásrendjéhez.
- Betartják az alapvető viselkedési szabályokat.

3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítás

Célja

- A gyermekek anyanyelvének fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása. Beszédkedv fenntartása, a gyermekek meghallgatása, a gyermeki kérdések érvényesülésének megvalósítása.
- Korszerű ismeret átadás és képesség fejlesztés.
- A gyermekek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásának fejlesztése oly módon, hogy alkalmassá váljanak az iskolai életre.

Feladata

- Beszélgetésre alkalmas légkör megteremtésével arra ösztönözzük a gyermeket, hogy élményeiket, gondolataikat bátran mondják el.
- Folyamatos szókincsbővítéssel emeljük a beszédszínvonalat, törekszünk a helyes kifejtés gyakorlására, fejlesztésére.
- Kihasználjuk a társas érintkezésben alkalmazható viselkedési formák gyakorlását.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve, változatos tevékenységeket biztosítunk.
- Bővítjük a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit, élményeit különböző tevékenységek során.

3.3.1. A beszélgetésre alkalmas légkör megteremtése

A nyelvi, kommunikációs nevelés egységes folyamat, mert magába foglalja a gondolkodás tartalmát, valamint a verbális és a non verbális megnyilvánulást is.

A gyermekek az anyanyelvüket tevékenységeik végzése közben, a társaikhoz és a felnőttekhez való viszonyuk fejlődése során sajátítják el. Ebben kiemelkedő szerepe van nevelésünknek, mivel ezt szorosan összekapcsoljuk a megismerő készségek fejlesztésével.

Az anyanyelv használata áthatja az egész óvodai életet, nem kezelhető elszigetelten. Hatéves korukig sajátítják el a gyermekek az anyanyelvet. Ebben az időszakban alakul ki bennük olyan élmény, amely meghatározza az ehhez fűződő viszonyukat.

A beszédkapcsolat kialakulásának alapja a felnőtt - gyermek közötti jó viszony, a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, az érzelmi biztonság. Ilyen feltételek között az óvodások sokat beszélgetnek, kérdeznek. A megfelelő élmények biztosításával aktivizálni lehet a gyermeket. A beszélgetés, a kérdés az anyanyelv tanulásának az eszköze is, de az utánzásnak is nagy szerepe van a beszédfejlesztésben.

3.3.2. A beszédfejlesztés

Az óvodáskorú gyermekek gondolkodása kezdetben még cselekvő, szemléletes gondolkodás, amelyet a képszerűség, a konkrétság és a gazdag érzelmi motiváltság jellemez.

A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban és kölcsönhatásban van.

A gyermekek ekkor jobban ki tudják fejezni magukat a cselekvésben, mint a beszédben.

Megteremtjük a kapcsolatot a cselekvés és a nyelvi kifejezés között, vagyis cselekvés közben beszélgetjük a gyermekeket, segítünk nekik megtalálni a helyes kifejezéseket, amely közlésüket érthetővé, pontosá teszi. Az óvodába kerülő gyerekek különböző szinten állnak beszéd tekintetében is, ezért fontos, hogy beszédállapotukat megismerjük, így a továbbiakban tudatosan tudjuk formálni beszédképességüket, gazdagítani szókincsüket, s korrigáljuk az esetleges beszédhibákat.

A gyermekek aktív és passzív szókincse között is nagy egyéni eltérések lehetnek. A szókincs és szókészlet bővítését, alakját, anyagát a gyermek tapasztalatai, élményei és főként a mese és a vers szolgálja.

A gyermek beszédét az otthoni nyelvi környezet és a külső hatások (televízió, videó stb.) meghatározzák. Ezért a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve, kell a hatást kifejteni.

Az anyanyelvi nevelés legfőbb forrása a gyermekeket körülvevő felnőttek példamutató, szép beszéde. Ez legyen érthető és érzelmekeltő. Beszédünkben a szemléletességet, a képszerű kifejezések alkalmazását biztosítjuk, mely érthető és érzelmekeltő.

Fontos a megfelelő metakommunikáció használata, a gesztus, a mimika, a hangszín, a hangerő és a testbeszéd.

Idegen nyelvel való ismerkedés:

Célja

Szülői igények alapján és fejlettséghez igazított tervezés biztosítása mellett, lehetőséget nyújtunk a gyermekeknek idegen nyelvel való ismerkedésre, hisz a nyelvelsajátításhoz három és öt éves kor között van a legjobb időablak. Agyuk ekkor még intenzíven fejlődik, az idegek között ekkor épül ki a hálózat. Az óvodás gyerekek ebben az időszakban nagyon rugalmasak, és befogadóak.

Feladata

Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően az idegen nyelvterületen még élő hagyományok, szokások megismertetése, tovább örökítése, nyelvének, kultúrájának ápolása az óvodások hétköznapi tevékenységrendszerében, ünnepeken.

Az óvodapedagógus feladatai

- Minél teljesebb idegen nyelven folyó kommunikáció kialakítása.
- Utánzásra alapuló, rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek megteremtése a különböző tevékenységek során.
- A pedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az idegen nyelvi kultúrkincsből - irodalom, zene, népi játékok - tudatosan felépített nyelvelsajátítás megszervezése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Ismerik és megnevezik idegen nyelven a testrészeket, ismerik a testsémával kapcsolatos névtűket, irányokat.
- Mozgásfajtákat mozgásos játékok szabályait idegen nyelven megnevezik, beszédükben alkalmazzák.
- Társas helyzetekben idegen nyelven kezdeményeznek mozgásos játékokat.
- Életkori sajátosságuknak megfelelő hangmagasságban ismernek dalokat, körjátékokat, gyermekjátékokat.
- Rajzolásukban, manuális készségfejlesztő tevékenységeikben idegen nyelven megneveznek, alkalmaznak tárgyakat, eszközöket, munkafolyamatokat, formákat, színeket.
- Rendelkeznek a pontos nyelvi kifejezés képességével, szívesen alkalmazzák nyelvi ismereteikben.
- Tudnak a kommunikációs helyzetnek megfelelően viselkedni (egyszerű kérdések, válaszadó szerepkör minden helyzetben).
- Különbséget tesznek a nyelvhasználatban (idegen nyelv - magyar nyelv).
- Ismernek, önállóan mondanak verseket, mondókákat idegen nyelven.
- Megneveznek tárgyakat, dolgokat, beszélnek munkafolyamatokról, eseményekről idegen nyelven.
- Megneveznek növényeket, állatokat, évszakokat.
- A gyermekekben kialakul a pozitív viszony az idegen nyelv kultúrája és nyelve iránt.

- Életkoruknak és egyéni képességüknek megfelelően rendelkeznek olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudják idegen nyelven közvetíteni.
- Tudjanak tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.

3.3.3. A gyermekek személyiségének, kommunikációs képességeinek fejlesztése

- A gyermeki személyiségfejlesztés fontos eszköze a drámajáték, amely, mint módszer jól beépíthető az óvodai életbe. A személyiségformáláson túl feladatunk még a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a közlés megkönnyítése, játékos oldása. Ezért a dramatikus játék tulajdonképpen pontosan megfogalmazható szocializáló tevékenység.
- A játékok által a gyermekek közelebb kerülnek egymáshoz, de önmagukat is jobban megismerik. A cselekvésre való készséget erősítjük, amely akaraton és intuíción alapszik.
- Alkalmazhatók kapcsolatteremtő játékok, lazító, koncentráló, érzékelő gyakorlatok, mimes, improvizációs feladatok.

3.3.4. A társas érintkezésben alkalmazott viselkedési formák gyakorlása

Az illemnek jelentős szerepe van az összetartozás tudatának erősítésében. Betartásával jelezzük, hogy a közösséghez tartozónak tekintjük magunkat és elvárjuk, hogy ezt a többiek is tudomásul vegyék. A természetes élethelyzetekben gyakoroltatott viselkedési szabályok segítik a gyermeket abban, hogy el tudjanak igazodni a különböző helyzetekben.

Ezek: a köszönésre, a bemutatkozásra, az étkezésre, a terítésre és a bevásárlásra vonatkozó szabályok, valamint az óvodán belüli és óvodán kívüli illemszabályok, az ünnepeken, a színházban és a különböző előadásokon való viselkedés szabályai. Fontos, a tanulási folyamatokhoz kapcsolódó szabályok kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi és kommunikációs nevelés területén

- Maximálisan kihasználjuk az óvodai életben adódó fejlesztő hatásokat.
- Törekszünk a gyermeki motiváltság kialakítására, fenntartására, a magyar nyelv választékos alkalmazására.
- Kiválasztjuk az anyanyelvi nevelés legjellemzőbb színterén belül a gyermekek életkorának megfelelő irodalmi anyagot, törekszünk annak érték közvetítő átadására, ehhez változatos motiváló eszközöket készítünk, illetve beszerzünk.
- Óvodán kívüli élményforrásokat szervezünk.
- Törekszünk a változatos és modell értékű óvónői kommunikációra.
- Kötetlen beszélgetéseket kezdeményezünk.
- Közvetítjük a magyar nyelv és irodalom változatos szókincsét.
- Beszéd és kommunikációra ösztönző népi- dramatikus játékokat is kezdeményezünk,
- a fejlődés egyes színterein bekövetkező tartós megtorpanások észlelésénél, szükség esetén szakembert vonunk be.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Gondolataikat, élményeiket az anyanyelv szabályainak figyelembevételével mondják el.
- Beszédük folyamatos, logikus, biztonságérzettel kommunikálnak, bátran kérdeznek.
- A tanulás során elsajátított kifejezéseket a mindennapi beszédben használják.
- Gondolataikat, élményeiket a köznyelvben használatos szavakkal, bővített mondatban fejezik ki.
- Kialakul beszédfejemük, alkalmazzák a metakommunikáció szabályait.
- Megnyilvánulásukban tükröződnek az udvarias viselkedés szabályai.
- Képekről próbálnak önállóan elmondani összefüggő történeteket.
- Felismerik a sorrendiséget, időrendiséget különböző szituációkban, élethelyzetekben.
- Használják saját belső fantázia világukat.

3.3.5. Az értelmi fejlesztés megvalósulása

A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekszünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

A tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül tanuljon a kisgyermek, hiszen minden tevékenységében benne van. Óvodáskor végéig főleg a játék a tanulás színtere. Itt tanul legintenzívebben.

Amikor játszik, a gyermekben emóciók zajlanak, erősödnek, képességek aktivizálódnak, melyek az egész személyiségfejlődésnek rugója.

A játékon keresztül fejlődik leginkább értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása, a formális oktatás helyett inkább jókat játszunk a gyerekekkel, de ebben benne van a valósággal való ismerkedés lehetősége is. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógusaink által irányított megfigyelések, tapasztalatszerzések, ami a gyermekek kérdéseire épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindig az óvodapedagógus a főszereplő, de később felerősödik a társak hatása is.

Lényeges, az óvodapedagógusok által kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás, illetve a játékba integrált tanulás. Az általunk kezdeményezett tevékenységek is a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás.

A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdenek.

A másik lehetőség a gyermeki játékból indul ki, az óvodapedagógus kapcsolódik aktívan a gyermekek tevékenységébe és így történik az ismeretátadás.

A tanulási folyamatok tervezésénél figyelembe vesszük az évszakok változásait, az ünnepeket, hiszen ezek határozzák meg mindennapi életünket és a gyermekeket is ezek motiválják.

Lényegesnek tartjuk a komplexitást, ezért tevékenységeinkhez mindig megtervezünk a hozzá illő mese-vers, ének anyagot is. Egyes tevékenységek nem szigetelődnek el egymástól.

Tehetséggondozás

- Fontos a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.
- A gyermekek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoznak fel. Segítenünk kell, hogy ezeket elmélyíteni tudják. Nem célunk, hogy korán „kis tudóst” neveljünk belőlük, hanem hogy a sokféle dolgot megismerve később érdeklődési irányait tudja alakítani.
- Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak. A játék mindenképp felett.
- A gyermekek fejlesztése során fontosnak tartjuk - a különleges esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett -, az átlagos képességek, az egész személyiség támogatását.

Az óvodapedagógus feladatai az értelmi nevelés területén

- Szervezzünk, biztosítsunk olyan élményszerzési lehetőségeket a gyermekek számára, melyek által fejlődnek értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- Megerősítő, támogató magatartásunkkal, érdekes szituációk megteremtésével tartsuk ébren kíváncsiságukat, megismerési vágyukat.
- Teremtsünk olyan lehetőségeket, melyekben önállóan tevékenykedhetnek.
- Segítsük elő a gyermekek kreativitásának kibontakozását
- Viselkedésünkkel, beállítódásunkkal, példánkkal nyújtunk modellt a nyitott, toleráns, kreatív megközelítési módokra.
- Ismerjük el a problémák eredeti megoldását.
- Használjuk fel nevelőmunkánkban a családból hozott kulturális értékeket és hagyományokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Természetes kíváncsiságukat, megismerési vágyukat többféle helyzetben,
- Szituációban kiélik, megélik a felfedezés, próbálkozás, kísérletezés örömeit.
- Változatos tevékenységek közül választva, egyéni érdeklődésüknek megfelelően szereznek tapasztalatokat.
- Kifejlődött önállóságuk, figyelmük, kitartásuk, pontos feladatvégzésük, feladattudatuk. Megalapozódott gondolkodásuk önállósága.
- Döntéseikben konkrét tapasztalatokat használnak fel, és elemi szinten következtetnek.
- Legyenek vállalkozó kedvűek, nyitottak, toleránsak, tudni vágyók, optimisták.
- Legyenek készek az új élmények befogadására.
- Legyen önértékelésük, pozitív „énképük”.
- Konfliktushelyzeteik kezelésében legyenek kezdeményezők, igyekezzenek megoldásokat keresni.
- Véleményüket megpróbálják kifejezni.
- Tevékenység és élményszerzés közben szert tesznek tapasztalatokra, és elemi szinten elsajátítják az információkeresés célszerű formáit.

4. Az óvodai élet tevékenységi formái

4.1. Játék

„Az óvoda látogatója gyakran találkozik apró hercegnőkkel és overallos szuperhősökkel, akik nem létező teával kínálják őt saját udvartartásuk etikettje szerint, vagy nem létező szörnyek veszélyére figyelmeztetik. Figyelemre méltó tény, hogy e képzelt világokban a részletek nagyon is valóságos logikával állnak össze.”

Célja

- A belülről vezérelt játék fejlesztésével a gyermek azon képességeinek, személyiségjegyeinek, tulajdonságainak alakítása, amely lehetővé teszi, hogy magasabb fejlődési szintre jusson.

Feladata

- Derűs hangulatú alkotó légkör biztosítása, melyben a gyermek maga döntheti el, hogy milyen eszközökkel, milyen témát választ. A gyermeki játék fajtáinak, tartalmának gazdagítása, minőségének javítása, ami fejleszti a kreativitást, erősít és élményt ad.
- A szokások kialakítása, az együtt játszás, megtanítjuk a gyermekeket játszani.

4.1.1. Alkotó légkör, a játék szabadságának biztosítása

A játék a legbonyolultabb és legsokoldalúbb sajátos cselekvési, illetve tevékenységi forma, külső céltól függetlenül magáért a tevékenységért van, amelyet az örömszerzés kísér.

A játék derűjén, vidámságán, örömein átszűrve minden hatás felerősödik, pozitív érzelmeket vált ki, melyek beépülnek a gyermekek személyiségébe. Arra törekszünk, hogy a szabad-játék kerüljön túlsúlyba.

A nyugodt, kellemes hangulatú légkör lehetővé teszi, hogy a gyermek szabadon dönthessen, mivel és kivel játszik, a folyamatos napirend pedig biztosítja azt, hogy meddig. A kreatív légkör segíti a gyermek ötletének szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az együttműködés kialakulását. Óvodapedagógusaink feladata megteremteni mindezekhez a feltételeket sok új ötlettel, eszközzel, megerősítéssel.

Játékában a gyermek észrevétlenül fejlődik, benne kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat és az őt érő hatásokat. Újra élheti kellemes élményeit, kiélheti szorongásait, feloldhatja problémáit és gyakorolhatja a bizonyos élethelyzetekben való viselkedésformákat, a konfliktusok önálló megoldását. Tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, és elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását. A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozódik a gyermekek beszédkedve, amely által fejlődik nyelvi kommunikációs képessége is. A különböző jellegű játékok más és más helyet igényelnek. Szükség szerint a gyerekek közreműködésével alakítjuk ki az állandó és ideiglenes játszóhelyeket – például barkácsoláshoz, rajzoláshoz, festéshez, agyagozáshoz –, ahol a nap során bármikor tevékenykedhetnek.

A sokat mozgó gyermekek számára épp úgy lehetővé tesszük a szabad játékot, mint azoknak, akik nyugalmat igényelnek.

A mesélésnek, dramatizálásnak, bábozásnak egy meghitt sarkot választunk, ahol a gyermekek dúsíthatnak a kellékekben. Ezek lehetnek jelmezek, otthonról hozott ruhadarabok, változatos színű és fajtájú textíliák és maguk által készített kiegészítők.

A játékfajták közül a szabály-, a mozgásos játék, a szerepjátékok, és a barkácsolás válik hangsúlyosabbá. Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban, az udvar egész területén megkötés nélkül mozoghassanak, de az elmélyült, nyugodt játék feltételei is biztosítottak legyenek. Közben alkalmazkodnak egymáshoz, ügyelnek önmagukra és egymás testi épségére, a játékeszközök helyes és óvatos használatára. A nagyok játéka minta a kicsik számára. Új baráti kapcsolatok kiépítését segítjük ezzel elő.

Különböző természetes anyagok kerülnek felhasználásra homokozás, báb- és díszletkészítés közben (speciális lehetőségek és eszközök, víz, kavics, levelek, ágak, bogycsoportok stb.).

Az udvari játékok főleg a gyerekek mozgásvágyát elégítik ki, de itt is lehetőséget biztosítunk az elmélyült, kreatív tevékenységekhez, szerepjátékok kezdeményezésére.

Óvodánkban a játéktevékenység az egész napot áthatja. A hosszú játékidőt a folyamatos napi-
rendünk biztosítja, így a gyerekek több órán keresztül játszhatnak. Ez főleg a kicsik számára fontos, mivel nehezen kezdik el a játékot, majd többfélebe is belefognak, míg végül egy adott tevékenység tartósan leköti figyelmüket. A nagyobbak egy-egy témát hosszabb időn keresztül, napokon át játszanak, kibővítve saját maguk által készített eszközökkel, újabb ötletekkel. Az egyes gyermekek játékfejlődése az egyéniségben rejlő lehetőségek támogatásával történik. A játszócsoportok esetében a gyermeki elképzelések megvalósulását az együttműködés támogatásával segítjük.

Óvodánkban a játék szabadsága megvalósul a tevékenységben, a tevékenység tartalmában, a társban, az eszközben, a helyben és az időtartamban. A szabad játék folyamán a gyermekek nincsenek magukra hagyva, az óvodapedagógus tudatos tervezett élmények biztosításával, bekapcsolódásával, mintaadásával fejleszti a játékot.

A játékszer motiválja, ösztönzi a gyermekek elképzeléseit, segít a megvalósításban. Olyan eszközök (Lego, Duplo, társasjáték, nagyméretű építőjáték) állnak rendelkezésükre, amelyek elősegítik az elmélyült játék kialakulását. Ezek jó minőségűek, esztétikusak, variálhatók, könnyen tisztíthatók, megmozgatják fantáziájukat, de környezetük tárgyait vagy bármely eszközt ki-nevezhetnek játékszernek. Sok játékeszközt biztosítunk a gyakorlójátékhoz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióit t valamint olyan eszközökkel bővítjük folyamatosan a játékkészletet, amelyek segítenek az élmények, tapasztalatok valóság-hű feldolgozásában. A játék tartalmát a gyermekek az egyénileg vagy csoportosan átélt élményeikkel gazdagítják, ezért lehetővé tesszük, hogy az így szerzett tapasztalatokat újra átélhessék játékuk során. Az óvodai élet során a gyermekek is készítenek kiegészítő játékokat, valamint az otthonról hozott kedvencek is hozzájárulnak a fantázia dús játéktér kialakulásához. Egyes esetekben az óvónő ötlete, diplomatikus beavatkozása vagy a bekapcsolódás, bármilyen játékot és eszközt pozitív irányba terelhet.

Az élményszerző séták, kirándulások, sokszínű tevékenységek biztosításával, kész - félkész eszközökkel újabb játéklehetőségeket kell teremteni.

Az értelem-, képességfejlesztő - és társasjátékok a felnőttekkel, vagy mikrocsoportosan játszhatók. Ezek fejlesztik a gyermekek alkalmazkodó- és kudarctűrő képességét, szabálytudatát, kitarását, de megfigyelőképességét, monotonia tűrését is.

A gyermeki játék fajtáinak gazdagítása. minőségének javítása

A kiscsoportos gyermekek, az eszközökkel való rakosgatás, sokszori próbálkozás közben megtanulják a játékszerek használatát, megismerkednek sajátosságaival, tulajdonságaival, fejlődik tapintásuk, finommotorikájuk, szem- kéz koordinációjuk.

Az eszközök rakosgatása, újra építése, egy-egy mozzanat ismétlése során a tevékenységet beszéd és mozgás is kísérheti, ez élményt jelent számukra.

Az óvodapedagógus a gyakorlójátékhoz szükséges eszközök biztosítása mellett mintát ad a játék szokásainak kialakításához. A gyermekek fejlettségétől függően saját maguk által kialakított szabályok is előfordulnak. A gyakorlójáték keretei között már kiscsoportban megtalálhatók a szerep- és konstruálás játék elemei.

Meghatározzák a játék kezdetét, menetét és befejezését. Az életkor előre haladtával fokozatosan alakul ki a szabálytudat.

A bábozás és a dramatizálás során a már jól ismert versek és mesék újrajátszása történik, de megjelenik az improvizáció is. Az átváltozások segítik az elvont fogalmak könnyebb megértését, ezáltal fejlődik gondolkodásuk, az érzelmi azonosulással pedig árnyaltabbá válik érzélemviláguk (együttérzés, ellenszenv, diadal, megbocsátás). A bábbal való azonosulás segíti a gátlások feloldását, felszabadultabbá válik a félénk, visszahúzódó gyermek is. Ezek a kommunikációs képességek fejlődését is segíti.

A játékok által a gyermekek közelebb kerülnek egymáshoz, de önmagukat is megismerik, általuk a cselekvésre való készséget erősítjük, amely akaratukon és intuíción alapszik.

Az óvodapedagógus feladatai a játék területén

- Óvodapedagógusaink az együtt játszás során szóbeli és metakommunikatív megnyilvánulásaival mintát nyújtanak a gyerekeknek. Lehetőséget teremtenek arra is, hogy az egyéni-, a közös-, az otthoni és az óvodai élményeit szabadon, kreatívan újra élhesse.
- A csoportszoba berendezése, bútorzata lehetővé teszi a játszóhelyek ki - illetve átalakítását. Néhány tárgy helyének megváltoztatása újabb inspirációt ad a tartalmasabb játéokra.
- Az óvodapedagógus segítő módszere mindig az adott helyzettől függ. Ha a gyermekek kezdeményezők, ötletekben gazdagok, problémáikat, konfliktusaikat önállóan megoldják, a pedagógus figyelemmel kíséri, követi a játékot.
- Mintaadó, élményt nyújtó társ a játékban, meghagyva mindig a gyermekek önállóságát, szabadságát.
- A rugalmas napirend és a kötetlenség célja, hogy a gyermekeknek minél hosszabb ideje jusson a játékra.
- Mivel a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenység keretében valósul meg a tanulási folyamat a szabad játékidő alatt, ezért meg kell találni ennek az optimális helyét, idejét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Képesek hosszabb időn keresztül (akár napokig is) egy témát játszani. Egyéni képességüknek megfelelően tudnak egy témát változatos módon játszani.
- Kialakul az együtt játszás igénye, képesek a cselekvéseik összehangolására. Megértik és elfogadják társaik elgondolását, alkalmazkodnak a kialakult szabályokhoz.
- Megfelelő élmény és tapasztalat után kezdeményeznek önálló szerepjátékot, ehhez előzetesen terveket készítenek. Képesek egyszerűbb közös játékok megszervezésére, és az ehhez szükséges játékszerek kiválasztására, elkészítésére.
- Játékukhoz, dramatizálásukhoz, bábozáshoz eszközöket, kiegészítőket készítenek.
- Alkalmazkodnak a játékfajtára jellemző társas, illetve közösségi szabályokhoz, törekednek az arányos alá- fölé rendeltségi viszony elfogadására, kedvezőtlenebb szerepeket is képesek vállalni.
- Megpróbálják egyéni kívánságaikat társaikkal megbeszélni, párbeszédet kezdeményezni. Későbbiekben tudnak társaikkal folyamatosan kommunikálni, képesek játékukban párbeszédre.

4.2. Verselés, mesélés

Célja

- A gyermek érzelmi, értelmi, etikai és esztétikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a gyermekirodalom sajátos eszközeivel (mese, vers stb.).

Feladata

- A megfelelő irodalmi anyagkiválasztása.
- Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak jelenlétének, feltételeinek biztosítása
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókával, mesével, verssel, dramatizálással.

4.2.1. A megfelelő irodalmi anyag kiválasztása

Az óvodás korú gyermeknek ahhoz, hogy irodalmi hatás érje, közvetítőre van szüksége. Az óvodában ez az óvodapedagógus feladata.

Az óvodapedagógusaink sok mesét, verset, mondókát ismernek. Népi, klasszikus és kortárs irodalmi művekből állítják össze a pedagógiailag, pszichológiailag is megfelelő, művészi értékű gyűjteményt, amiből az évek során gazdálkodni tudnak.

A jól megválasztott mese megfelel az óvodáskorú gyermek szemléletmódjának és világ képének.

A mese oldja a szorongást és kialakítja a belső kép teremtését, amely fejleszti a gyermeki fantáziát. Tovább gazdagodik a gyermekek vers és mondóka anyaga különböző népi mondókákkal, kiolvasókkal, és néhány lírai verssel is megismerkedhetnek. Óvodáskorban a gyermekeket a vers zeneisége, lendülete, az összecsendülő rímek, a játékosság ragadja meg. A verset mondogatjuk, minél többször hallják spontán, annál inkább megtetszik nekik, és emlékezetükbe vésik, melyet különböző szituációban fel is tudnak eleleveníteni. A mesék, versek hallgatása közben fejlődik a gyermekek figyelme, önfegyelme, fantáziája is. Óvodapedagógusaink által tervezett formában valósul meg irodalmi tevékenység közvetítése. Célja az új anyag iránti érdeklődés felkeltése, illetve a már ismert irodalmi anyag egyéni képességekhez mért elsajátítása.

4. 2. 2. Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak jelenlétének, feltételeinek biztosítása (verselés, mesélés, dramatizálás)

A gyermek első versélménye a mondóka, ölbeli játék. Az ezekhez kapcsolódó mozdulatok utánzása nagy örömet okoz számára, a testi közelség pedig érzelmi biztonságot nyújt. A mondókák, rigmusok állathívogatók, kiolvasók gyakori ismételtetésének lehetősége azok megkedveltetését is szolgálják. A gyermekek az életkoruknak megfelelő meséket élvezettel hallgatják, átéli azokat. A többszöri ismétlés után próbálkoznak az önálló meséléssel, a dramatikus megjelenítéssel, bábozással. A dramatikus megjelenítéshez szükséges kellékek elkészítése során felidéződik a mese, vers. A gyermekek az eljátszás közben mimes- improvizációs játékokkal, szavak nélkül formálják meg a szereplők jellemét, ami metakommunikációs képességüket is fejleszti. Ezek a dramatikus játékok közösségalkítóak és gátlást oldók.

Játékukban már megjelenik a mondókázás, verselés. Az óvodapedagógus segítségével képesek befejezni a bábjátékot. Az új versek tükrözik a gyermekek élményeit, tapasztalatait és hangulatvilágát.

Szívesen mondókáznak, játékaik során alkalmazzák a kiolvasókat. Megismerkednek találós kérdésekkel, nyelvi játékokkal. A tanult versek kapcsolódnak a gyermekek élményeihez, évszakokhoz, ünnepekhez. Kerüljük a kórusban történő szavaltatást, éneklő hanglejtést. Erre az életkorra tehető a mesei kettős tudat kialakulása. Elfogadják a realitást, igyekeznek a valóságos helyzetekhez is igazodni.

Gyermekeinknek lehetőségük van hallgatni az előző években megismert kedvelt meséket. Ezek hallgatása jó érzéssel tölti el őket, feleleveníti a kisebb korukat. Jól dramatizálható mesék állnak rendelkezésükre, melyeket eljátszhatnak. A gyermek mesehallgatáskor csak befogadó, de később a hallott mű játékra inspirálja őket. Felépítik a királyi palotát, megépítik a kismalacok házát, esetleg sárkányt készítenek stb. A délutáni pihenés során megismerkednek a folytatásos mesékkal is.

A tervezett, illetve az óvodapedagógus vagy a gyermekek által kezdeményezett tanulási folyamat során, valamint elalvás előtt nyílik lehetőség az irodalmi élmény befogadására. A gyermekek mindig készek egy-egy mese vagy vers hallgatására, ismétlésére.

Az új mondókát, verset, mesét az óvodapedagógus kezdeményezi, és a hét minden napján mesélünk, vagy verselünk. A gyerekek szívesen hallgatják az ismétléseket, ennek tükrében tematikusan visszatérünk a már hallottakra.

Az alkalmazott hangulati jelzést az óvodapedagógusok saját egyéniségüknek, a gyermekek játékának figyelembevételével választhatják meg. Elsődleges szempont az élmény befogadásához szükséges nyugodt légkör megteremtése. Az óvodapedagógusaink maguk dönthetik el, hogy mikor szükséges a teljes csend és milyen számban vesznek részt a gyermekek a mesehallgatáson. Jó, ha a csoportban kialakulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó állandó szokások (gyertyagyújtás, halk zene, furulya).

A csoportokban megfelelő számú meséskönyv van, melyekből a gyermekek szabadon választhatnak. A képek, történetek kitalálására ösztönzik őket, akár egyedül vannak, akár társaiknak „olvasnak” mesét. Általában a mesék, a versek komplexen kapcsolódnak más tevékenységek tartalmához pl. évszakhoz, ünnepekhez stb.

Mindig megköveteljük a könyvekkel való helyes bánásmódot, a vigyázva lapozgatást, a helyretervést. Meg kell alapoznunk a könyvek szeretetét.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése

A mese, a vers, a bábozás, a dramatikus játékok a gyermekek nyelvi fejlesztésének leghatékonyabb eszközei. Ezek gyakorlása során sajátítják el a megfelelő beszédértést, a tiszta ejtést, a nyelvtanilag helyes beszédet. Mesehallgatáskor új fogalmakkal ismerkednek meg. Kreativitásuk, képzeletük, önkifejezésük alakul bábozás, dramatizálás alkalmával, fokozódik társalgási kedvük.

Megismerkednek régies kifejezésekkel, más országokban élő gyermekek meséivel, hangutánzó, hangulatfestő stb. kifejezésekkel. Ezek beépülnek szókészletükbe, általa beszédük árnyalttá, változatosabbá válik. Növekszik passzív szókincsük, amely bizonyos hatásokra felidéződik, így bővül aktív szókincsük is.

Az irodalmi anyag közvetítője is az óvodapedagógus. A gyermekek tőle hallják az átéléssel, érthetően, tisztán előadott mondókákat, verseket, meséket. Mondanivalója valamennyi tevékenység során legyen tiszta, egyszerű és érthető.

Óvodapedagógusaink lehetőleg könyv nélkül mondják a mesét, verset, mondókát. Előadás közben fontos a megfelelő metakommunikációs eszközök használata, a gesztus, mimika, hangsúly, hanglejtés. Ezek még élvezetesebbé teszik a mű átélését. A gyermekek együtt élnek a mese szereplőivel, izgulnak a gyengék sikeréért, harcolnak az igazságért, így alakul erkölcsi érzékük is. Ezért fontos a szemléltetés nélküli mesélés, mert ez elősegíti a gyermekeket a belső kép kialakításában, hisz a televízió előtt ülve mindent képi leg megjelenítve kapnak.

Az óvodapedagógus feladatai a verselés, mesélés területén

Nyugodt, szeretetteljes, nyitott, toleráns, bizalommal teli óvodai közegben, megfelelő környezet és eszközök biztosításával, a gyermek spontán kíváncsiságára, önállóságára, aktivitására támaszkodva, egyéni sajátosságaira alapozva, értékes műveltségi anyagot közvetítve valósítjuk meg a gyermekek irodalmi nevelését.

- Ne múljon el nap mesehallgatás nélkül!
- A hét bármely napján, a nap bármely szakaszában bármilyen tevékenységhez, spontán, direkt és indirekt helyzethez, játékhoz kapcsoljuk a versek, mesék szuggesztív bemutatását.
- Az ismétlések énerősítő hatása miatt gondoskodunk a gyermekek kedvenc meséinek kellő számú ismétléséről.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek játékaik során szívesen mondókáznak, verselnek.
- Egyéni képességeikhez mért mennyiségben a tanév során hallottakból, a számukra közel álló mondókákat, verseket és meséket jegyezzék meg.
- Önállóan is kezdeményeznek mesét, báboznak, dramatizálnak.
- Örömmel várják a mesélést, végig hallgatják, a folytatásos meseregények szálait össze tudják kötni.
- Önállóan találnak ki meséket, történeteket és azokat mozgással is megjelenítik. Önállóan mozgatják a bábokat, rövid párbeszédű jeleneteket találnak ki
- Képekről felismerik kedvenc meséiket, van kedvenc meséjük, szereplőit fel tudják sorolni.
- Szívesen nézegetnek könyveket, tudják a helyét, és vigyáznak rájuk.
- Szívesen nézegetnek meséskönyveket, a könyvre vigyáznak.

4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célja

- A gyermekek azon képességeinek fejlesztése, amely megalapozza zenei anyanyelvüket. Az együttes énekléssel és játékkal a zenei ízlés kialakítása. Népzenei hagyományok megőrzése.

Feladata

- Az életkornak és a gyermekek képességeinek megfelelő anyag kiválasztása.
- A néphagyományok, a népi játékok megismertetése, ápolása és továbbadása.
- Lehetőség biztosítása a spontán éneklésre, táncra, mozgásra, zenélésre, egyéni zenei motiváltság figyelembe vétele.

4.3.1. Megfelelő anyag kiválasztása

A gyermekek ének-zenei nevelését hároméves távlatban tervezzük. Az éves fejlesztési tervek egymásra épülnek, de ha valamilyen téren elmaradás van, a következő évben pótolható. A tevékenységek tervszerűen, meghatározott zenei feladattal készülnek, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit.

Kiscsoportban elsősorban ölbeli játékokkal (felnőtt-gyermek), utánzásos mondókákkal ismerkednek a gyerekek. Ezek lovagoltatók, höcögtető, altatók, arc-, kéz-, ujj- és bábjátékok.

A dalok (8-12 üteműek) viszonylag rövidek, hangterjedelmük kvint távolságú, egyszerű mozgásúak. A játékok egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok.

Középső csoportban a mondókák még mindig lehetnek ölbeliek, a dalok anyagában népi gyerekdalok mellett van már ünnepi és alkalomra szóló egyszerű dal is.

Nagycsoportban a mondókák már hosszabbak (-12 motívum), a dalok pedig 12-18 üteműek is lehetnek. Az ünnepi dalokon kívül megismerkednek más népek dalaival és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal. A választott dalokban megjelenik a szünet és a szinkópa.

Fejlesztjük a gyermekek érzékenységét, fogékonyságát, színessé tesszük érzelmvilágukat. Átélik a dallam hangulatát, szomorúságát, humorát és a feszültség oldását. Érzelmeken keresztül hatunk a gyermekekre, felkeltjük a zenei érdeklődésüket, formáljuk zenei ízlésüket és esztétikai fogékonyságukat. Hatására a gyermekek szeretnek énekelni, játszani és szívesen hallgatnak zenét, általa mozgásuk harmonikussá válik.

A zenei nevelésnél figyelembe vesszük az egyéni képességeket. Az anyagok kiválasztásánál mindig a gyermekek érdeklődésére építünk. A zene emberformáló ereje kihat az egész személyiségre, fogékonnyá teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja emberi magatartását.

Óvodapedagógusaink által tervezett zenei tevékenység és hozzá párosuló zenei feladat közvetítése a feladat. Célja az új anyag iránti érdeklődés felkeltése, illetve a már ismert zenei anyag egyéni képességek szerinti elsajátítása.

4.3.2. A néphagyományok, a népi játékok megismertetése, ápolása és továbbadása

Gyermekeink életében fontos szerepet játszanak a különböző népi-, óvodai- és csoport hagyományok, melyek anyagának kiválasztásánál figyelembe vesszük, hogy melyek felelnek meg az óvodások általános és speciális fejlettségének, illetve melyek cselekménye játszható el könnyen, és melyek által fejlődik sokoldalúan a gyermek. Az éves dalos és mondóka anyag tartalmaz választékosan összeállított, gyermek centrikus népies kifejezésű játékokat. Célunk, hogy gyermekeink a mai rohanó világban ne veszítsék el a régi magyar nyelv kifejezéseit, népi kultúránk gyökereit. A megismertetés és élményszerű továbbadás fontos eleme a népies eszközök tárházának, valamint egyes ünnepek során, előadó művészek közvetítése általi élményforrás biztosítása.

4.3.3. Lehetőség biztosítása a spontán éneklésre, táncra, mozgásra, zenélésre, egyéni zenei motiváltság figyelembe vétel

A nap folyamán bármikor megszólalhat egy dal, egy hangszer, vagy zenemű. Feltétele a nyugodt légkör, a gyermekek érdeklődése, motiváltsága. Az éneklés után időt hagyunk, hogy a gyermekek a zene keltette hangulatból, rácsodálkozásból visszatérjenek a hétköznapi életbe.

Az óvodapedagógusaink által elénekelt vagy hangszeren előadott dal közvetlen élménye mély nyomot hagy a gyermekekben. Ez megalapozhatja a zenére fogékony gyermek spontán reakcióit. Célunk, egyben örömmel vesszük, ha a napi élet során gyermekeink spontán hallatják zenei hangjukat. Az óvónő feladata ennek tiszteletben tartása, még akkor is ha szöveg vagy dallam szerint nem helytálló. A gyermek által kezdeményezett zenei örömforrások egyes esetekben lehetnek egy óvónői kezdeményezés megalapozói.

Amíg az óvodapedagógus zenei megnyilvánulása nyugalmas hangulatban élményszerű, a gyermek spontán megnyilatkozása a legnagyobb zajos játékban is belső örömforrás. Igyekszünk a csoport tárgyi felszereltségével és kiegészítőivel motiválttá tenni a gyermekeket a játékban megjelenő tánc, mozgás elemekre. Az óvodapedagógus feladata, hogy az adott szituációhoz szükséges helyet kialakítsa. A spontán zeneiség feltétele, hogy a gyermekek hozzáférhessenek a napi életben a számukra alkalmas hangszerekhez, azokat akár a játék vagy udvari játék szituációkba is beötvözhessék.

A zenei képességfejlesztés

A zenei képességfejlesztés területén tehetség jeleit mutató gyermekekre óvodapedagógusaink kiemelten figyelnek. Az egyes zenei képességeket a gyerekek egyéni fejlettségi szintje alapján fejlesztjük.

A fejlesztés tartalma lehet: az éneklési készség, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, új dal megismertetése, tanulása.

Tevékenységeinkhez éneklési készség-, ritmusérzék vagy hallásfejlesztő játékokat tervezünk. Óvodapedagógusaink megalapozzák a kibontakozás feltételeit, valamint felhívják a szülő figyelmét a gyermekkel kapcsolatos pozitív tapasztalatokra.

Az óvodapedagógus feladatai az Ének, zene, énekes játék, gyermektánc területén

- Óvodánkban minden nap szóljon az ének, a zene.
- A zenei nevelés komplexen kapcsolódjon más nevelési területekhez.
- A zenei feladatok megvalósításában a játékosság elve érvényesüljön.
- A mozgásanyanyelv megalapozása érdekében mutassunk be néhány figurát a nagyon egyszerű, a gyermekek fejlettségének megfelelő, természetes mozgásából fakadó táncelemekből.
- Adjunk módot arra, hogy a táncelemeket szabad tánc formájában kipróbálhassák, tetszés szerinti összeállításban gyakorolhassák.
- Teremtsünk lehetőséget arra, hogy a gyermekek különféle zenei és zajkeltő eszközökkel, zeneszerszámokkal maguk is zenélhessenek, énekelhessenek.
- Támogassuk a gyermekek dallam-, ritmus-, mozgás-improvizációit.
- Tájékozódjunk a családok zenei kultúrájáról, ízléséről, tájékozottságáról. Keressük meg azokat a szülőket, testvéreket, akiket az óvodai zenei nevelésbe aktívan (előadóként) be tudunk vonni. Tanuljuk meg a családokban használatos, esztétikai értéket képviselő dalokat, iktassuk be zenei nevelésünkbe.
- Egy-egy ilyen dal, játék, mondóka bemutatásánál kérjük a szülőket, gyermekek segítségét is.
- A családokkal, szülőkkel szervezzünk közösen zenei rendezvényeket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szeretnek énekelni.
- Önállóan is próbálnak énekelni, tudnak mozgást, ritmust érzékeltetni, dallamot improvizálni.
- Az egyéniségükhöz közel álló bemutatott élőzenét, az eltérő hangulatú népdalokat, műdalokat figyelmesen hallgatják.
- Szívesen énekelnek párbeszédes, felelgetős dalokat.
- Ismerik, és próbálják ritmikusan alkalmazni a tá- ti-ti ritmusokat, a szünetet.
- Megnevezik és használják egyéni képességük szerint a különböző ritmushangszereket.
- Törekednek a dal ütemhangsúlyának kiemelésére, a kettős lüktetést, az egyenletes lüktetést pedig meg tudják különböztetni a dal ritmusától.
- Felismerik az ismert dallamokat, és képesek azt elénekelni, eldúdolni.
- Csoportosan és egyénileg megpróbálnak vissza tapsolni 2/4-es motívumokat.
- Felismerik a gyors- lassú és halk- hangos közötti különbséget, tudnak így énekelni és beszélni.
- Tudnak szöveg nélkül is dalokat dúdolni, hosszabb periódusokat (hallható jelre) magukban is hangosan énekelni.
- Három fokozatban felismerik a magasabb és mélyebb hangok közötti különbséget.
- Szívesen végeznek egyszerű, játékos táncmozdulatok.

4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, manuális tevékenység

Célja

- A gyermekek tanulják meg kifejezni érzéseiket, élményeiket, egyéni képességüknek megfelelően, jussanak el a kép-plasztikai kifejezőmód birtokába. Fejlődjön széperzé-
kük, esztétikai fogékonyságuk, térbeli tájékozódó képességük. Váljanak képessé esz-
tétikai élmények befogadására. A gyermeki alkotásra motiváltság kialakítása.

Feladata

- A gyermekek ismerjenek minél több technikát, jussanak az ábrázolás élményéhez.
- Megfelelő élményanyag biztosításával alkotó légkör kialakítása.

4.4.1. A gyermekek megismertetése változatos ábrázolás technikákkal

A tevékenység: rajzolást, festést, mintázást, kézimunkát, építést, képalakítást, konstruálást, műalkotásokkal való ismerkedést, és a környezetalakítást foglalja magába, melyet vizuális látásmódra nevelésnek is nevezhetünk. Ez óvodánkban kötetlenül, a gyermekek egyéni igényeihez igazodva zajlik.

Az óvodába lépés első pillanatától lehetőségük van különböző ábrázolási tevékenységre.

Mindenre felhasználhatók a természetes környezetben található anyagok - a homok, a kavicsok, a gallyak stb. Az óvoda udvarán a homokban gyurkálhatnak, építhetnek, kavicsból, gallyakból rakosgathatnak. Csoportszobáinkban van egy nyugodt sarok, ahol a gyermekek a számukra elérhető helyen lévő eszközökkel szabadon dolgoznak. Lehetőséget kapnak arra, hogy megismerkedjenek különféle anyagokkal, eszközökkel és megmunkálási technikákkal.

Az óvodapedagógusaink gondoskodnak arról, hogy az eszközök jó minőségűek, balesetmentesek, zömében természetes alapanyagúak legyenek. Megismertetik az ábrázolási anyagok helyes használatát, kialakítanak alapvető szokásokat, mellyel óvják munka közben a ruházatukat, környezetüket (pl. festésnél kötény használata, ragasztáshoz, gyurmázáshoz kapcsolódó szokások).

A gyermekek gyurmáznak, gyűrögetik, tépdesik az anyagokat, ismerkednek a ceruza, zsírkréta, a festék tulajdonságaival, különböző lenyomatokat készítenek. Megszokják, hogy egymást nem zavarva hol és hogyan lehet az anyagokkal bánni. Ha a nap folyamán kedvük tartja, bármikor rajzolnak, festenek, mintáznak. Megismerkednek más technikai fogásokkal, egyéb anyagok felhasználásával is. Vágnak, ragasztanak, hajtogatnak, varrnak, szőnek, fonnak, kollázst, montázst készítenek, batikolnak, díszítenek stb. Olyan szabadon választott technikával dolgoznak, amivel ki tudják fejezni magukat, amellyel sikerélményhez jutnak, s újabb alkotásra ösztönzi őket.

A vizuális tevékenység szorosan kapcsolható a barkácsoláshoz. is a nagyok már különböző játékkiegészítőket, maketteket is készítenek.

4.4.2. Alkotólégkör biztosítása, kialakítása

A nyugodt, derűs, alkotásra készítő légkör kialakítása óvodapedagógusaink feladata. A gyermekek a nap során bármilyen anyaggal dolgoznak, a cél, a továbbfejlesztésre való ösztönzés, az önálló kifejezőkészség kialakítása.

Az egyéni és csoportos élmények feldolgozását elősegíti a gyermek és az óvodapedagógus beszélgetése. Megfelelő élményanyagot biztosítanak, a gyermekeknek már csak válogatni kell a témában és az ismert technikában. A jó alkotó légkörhöz hozzátartozik a munkában való gyönyörködés.

Itt tapasztalható, hogy a gyermek milyen fantáziával, átéléssel dolgozott.

Óvodapedagógusaink mint modell, fontos szerepet töltenek be az alkotó tartalmú nevelésben, személyiségüknek ízlésformáló hatása van a gyermekekre.

Az óvodapedagógus feladatai a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, manuális tevékenység területén

- Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyekben a gyermekek szabadon, önként és spontán, jó légkörben, örömmel tevékenykedhetnek.
- Az óvodai életet úgy szervezzük, hogy minél több meghatározó élményt szerezhessenek a gyermekeink ezen a téren.
- Megfelelő helyet és időt, jó minőségű - lehetőleg természetes - alapanyagot, eszközt biztosítunk a vizuális tevékenységhez.
- Mintát adunk a gyermekeknek, hogy hogyan kell egy-egy anyaggal, eszközzel dolgozni.
- Ugyanakkor lehetőséget is adunk az anyagokkal és eszközökkel való kísérletezésre, kreatív, innovatív megoldásokra, variációk teremtésére.
- Sokféle technikát kínálunk fel, hogy a gyermekek bátran választhassanak a nekik örömet okozó, képességeiknek megfelelő tevékenységi formákból, abból a célból, hogy a kívánt képességeket minden gyereknél egyénileg fejleszthessük.
- Lehetőséget teremtünk a külső és belső természet elmélyült megfigyelésére, gyűjtésekre, rendezgetésekre, természetes és mesterséges tárgyak válogatására, a velük való játékokra. Ezzel segítjük a tapasztalt összefüggések egyéni felfedezését és mindennapi életben való alkalmazását.
- Módot adunk a fényel, árnyékkal való játékokra, tapasztalatszerzésre.
- Fejlesztjük a gyermekek színérzékét, támogatjuk az egyéni színválasztást, színhasználatot.
- Olyan programokat, játékokat, tevékenységeket szervezünk, melyek elemi szinten tapasztalatokat szerezhettek az építészeti, plasztikai, képi terekről. Ezek a tapasztalatok jelennek meg munkáikban is. Újra és újra lehetőséget adunk önálló téralakításra, belső és külső térben egyaránt. A gyermekek környezetalakító tevékenységeiben megteremtjük a lehetőséget a tárgyformálásra, az alkotásra, a játszóhely kialakítására, a függőleges síkban történő nagy felületű (murális) festésre, a kertépítésre.
- A „látóvá” nevelésünk egyik eszköze a múzeumlátogatás, továbbá az audiovizuális lehetőségek felhasználása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Közös játékaikhoz, dramatizálásukhoz, bábozásukhoz eszközöket készítenek. Tudnak díszítő feladatokat megoldani.
- Ismerik és alkalmazzák a különböző ábrázolási technikákat. Társaiknak, szüleiknek ajándékokat készítenek. Ceruzafogásuk biztos. Képszerű ember és cselekményábrázolásra képesek.
- Környezetük formálásában tevékenyen részt vesznek.
- Megismerkednek műalkotásokkal, fejlődik esztétikai érzékük, ízlésviláguk.
- Szívesen, saját kezdeményezésükre is örömmel rajzolnak.
- A gyerekek képesek az átélt élmények, mesék, versek, dalok szereplőinek, jeleneinek képi, plasztikai kifejezésére. Ismerik az ábrázolási anyagok tulajdonságait, a különböző technikákat, az eszközök használatát és alkalmazásuk módját.

4.5. Mozgás

Célja

- A mozgás megszerettetése és a mozgásigény kielégítése.
- A mozgástapasztalatok bővítése gyakorlási lehetőségek biztosításával.
- A testi képességek, mozgáskultúra fejlesztése.
- A mozgás és sport mindennapjaink részeként segítse a gyermek testi, szellemi egészség megőrzését.

Feladata

- Az óvodai mozgásfejlesztés lehetőségeinek kihasználása a személyiségfejlesztés érdekében.
- Megfelelő mennyiségű és minőségű mozgáslehetőség és ezek feltételrendszerének biztosítása.

4.5.1. Az óvodai mozgásfejlesztés lehetőségeinek kihasználása

Az óvodáskorú gyermekek lételeme a mozgás, s ez a tevékenység az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be. Magába foglalja az aktív mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent, és fejlesztésükre az óvodai nevelés keretein belül sok lehetőség kínálkozik. Nagyon fontos, hogy a mozgás örömét, önkéntességét folyamatosan megtartsuk.

Az óvodában a mozgásfejlesztés az egész személyiségre irányul és nemcsak a testnevelés, hanem minden gyermeki tevékenységben és az egész nevelési rendszerben jelen van.

A szabadban végzett mozgások által fokozódik a gyermekek edzettsége, fizikai erőnléte, mozgáskultúrája.

- A rendszeres mozgás a gyermekek természetes igényévé válik.
- Fejlődnek általuk értelmi képességeik, észlelésük, memóriájuk, fogalomértésük.
- Megismerik a testüket, gyakorolják a téri irányokat.
- Lehetőség nyílik számtalan mennyiségi, formai és környezetismereti tapasztalat szerzésére.
- Fejlődik éntudatuk.
- A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolat alakulását, közben fejlődik önuralmuk, akaratuk, együttműködő- és küzdő képességük, toleranciájuk.

Úszás

Célja

Elsődleges célunk, hogy a gyermek szokja meg a vízi közeget. Másodlagos cél a biztos úszástudás megszerzése, mely alapja bármilyen más vízi sportág későbbi választásának.

Feladata

- Gyermekre gyakorolt pozitív hatása a mozgáskoordináció javítása, immunrendszer ellenálló képesség növelése.
- Eredményesen korrigálja a helytelen testtartást, gerinc deformitásokat, fejleszti az állóképességet és jótékonyan hat a gyermek agyi-értelmi funkciók működésére.

Az óvodapedagógus feladatai az úszás területén

- Lehetőséget keres az úszás megfelelő helyszínének megtalálására.
- Megszervezi az utazást.
- Ellátja az úszással kapcsolatos gondozási feladatokat.
- Támogatja az edző szakmai tevékenységét, fejlesztő munkáját.
- A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén A gyermek megszokja a vízi közeget. Megszerzi a biztos úszástudást.

Gyermektorna

Célja

- A gyermektorna legfőbb célja, a test és izomzat olyan sokoldalú játékos fejlesztése, mely hatással bír a gyermek egészséges fejlődésére, és nem utolsó sorban a mozgás megszerettetésére. Ötvözi a test átmozgatását, izomzat-rugalmasság fejlesztését, edzettség megalapozását.

Feladata

- Az edző szakmai tapasztalatával segíti a szülőt a későbbi megfelelő sportág kiválasztásában, illetve felismeri az esetleges tehetség mutatóit.
- A mozgásos tevékenységek, a testi képességek és a motoros képességek fejlesztésében kiemelt szerepet tölt be.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermektorna területén

- Lehetőséget keres a gyermektorna megfelelő helyszínének megtalálására.
- Megszervezi az utazást.
- Ellátja a tornával kapcsolatos gondozási feladatokat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Szívesen tornáznak.
- Önmagukhoz képest Fejlődjön mozgásképességük, erő és állóképességük, önbizalmuk.
- Ismerjék a gyermektorna különböző területeit, mozgástevékenységeket, alakuljon ki a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúlyuk
- Fejlődjön mozgáskultúrájuk, a kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazásával

Judo

Célja

- A judoedzések célja, hogy a gyermekek megismerkedjenek egy küzdősport alapjaival, ami nem a verekedésről szól.

Feladata

- A megfelelő légzéstechnika kialakítása.
- Az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Önfegyelem fejlesztése

Az óvodapedagógus feladatai a judo területén

- Megkeresi a megfelelő edzőt, aki gyermekekkel foglalkozik.
- Az edzések helyszínét biztosítja az óvoda területén.
- Ellátja az edzés idején a gondozási feladatokat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermek megtanulja a helyes légzéstechnikát
- A gyermek tiszteletet tanul.
- Egyensúlyérzéke fejlődik.

4.5.2. A megfelelő mennyiségű és minőségű mozgáslehetőség biztosítása

Programunkban a mozgásfejlődést az irányított és tervezett mozgás tevékenység, a mindennapi torna, az intézményen kívül, de tartalmi időben szervezett sportok, valamint a spontán szabad mozgástevékenységek biztosításával valósítjuk meg.

Az óvodapedagógusaink legfontosabb feladata a mozgáshoz szükséges feltételek biztosítása mellett (hely, idő) az, hogy a gyermekek naponta több órát levegőn mozoghassanak.

A szabadban és a csoportszobában is lehetővé tesszük, hogy mozgásos játékot játszhassanak, és aktív mozgásra legyen lehetőségük.

Az udvaron különböző méretű és anyagú mászóakák, labdák, ugrálókötél, kerékpár, karika áll a gyermekek rendelkezésére. Ezeket időnként különböző tornaszerekkel egészítjük ki - mini-trambulín, padok, magasugró lécz, kosárlabdapalánk stb. Télen szánkó, nyáron pedig minden olyan tornaszert rendelkezésükre áll, amit a csoportszobában is használnak.

Az eszközök biztosítása mellett a helyes használatra is megtanítjuk a gyermekeket.

A mozgásfejlesztésben is domináns a játék, tanítunk labdajátékokat, ugróiskolát, verseny- és szabályjátékot. A szabadon választott tevékenységek közben minden gyermek számára biztosítjuk azt a mozgáslehetőséget, amit szervezete és idegrendszere igényel.

Emellett igyekszünk elérni, hogy a rendszeres testmozgás a napirendjük részévé váljon, továbbá lehetőséget nyújtunk többféle sportolási forma kipróbálására, lehetőséget adva a későbbi sportkarrier irányába.

Évente egy alkalommal közös sportnapot szervezünk, mely a szülők aktív közreműködését is tervezi.

Az óvodapedagógus feladatai a Mozgás területén

- Változatos lehetőségeket biztosítunk a mozgásos tapasztalatszerzésre.
- Megfelelő szokás- és szabályrendszerrel olyan mozgásra ösztönző pozitív légkört alakítunk ki, melyben a gyermekek bátran, biztonsággal mozoghatnak.
- Az egész nap folyamán szabad vagy szervezett formában megteremtjük gyermekeink számára a mozgásos alkalmakat, mind az épületen belül, mind a szabad levegőn.
- A szülők figyelmét felhívjuk arra, hogy a gyermek számára a mozgás alapszükséglet!

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen, örömmel mozognak, s kitartóak a mozgásos játékokban. Lehetőség szerint önként kapcsolódnak be a tevékenységbe.
- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Kialakul téri-, idő-, tájékozódó képességük.
- A szabályok pontos betartásával is tudjanak játszani egyéni, csoportos sor- és váltóversenyt
- (kitartást önuralom, feladattudat, versenyszellem).
Megtanulnak labdát vezetni, célba dobni.
- Szívesen futnak, kocognak képességeikhez mérten.
- Próbálják a gimnasztikai gyakorlatokat ütemtartással végezni.
- Tudjanak alapállásban, továbbá egyes egyensúly pozíciókban megállni néhány másodpercig. Futás közben határozott jelre képesek legyenek megállni, irányt változtatni, személyeket, tárgyakat kikerülni.
- Az óvoda által szervezett sport foglalkozásokon egyéni képességhez mérten, aktívan vegyen részt.

4.6. A külső világ tevékeny megismerése

4.6.1. A környezet felfedezése és megismerése

Célja

- A gyermekek jussanak olyan tudás, tapasztalat birtokába, amelyek a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi világban való eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Tevékenységeik közben szerezzenek ismeretet a környező valóság jelenségeiről, formáiról, mennyiségi, téri viszonyairól, tárgyak tulajdonságairól jelenségeiről, formáiról, mennyiségi, téri viszonyairól, tárgyak tulajdonságairól.

Feladata

- A gyermekek a természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteinek bővítése.
- Közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Legyenek képesek önálló véleményalkotásra, fejlődjön döntési képességük.
- A tevékenységekben megvalósuló ismeretszerzés biztosítása.

4.6.2. A gyermekek a természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteinek bővítése

A tapasztalatok bővítése, rendszerezése, segíti a gyermekeket a környezet valóságához megismerésében. Ez lehetőséget teremt korunkban a megfelelő biztonságos eligazodáshoz, észreveszik az ok-okozati összefüggéseket, az egymásutániságot és a ciklusok állandó ismétlődését. Az óvodapedagógusaink a kíváncsiságra alapoznak. Az életkorhoz, egyéni képességekhez tervezett feladatokkal kialakul a „miérttek” keresése. A gyermekek örömeiket lelik a megismerésben. Minden váratlan lehetőséget kihasználunk a tapasztalatszerzésre, amely főleg természetes környezetben történik, és a gyermekek saját tapasztalatára épül.

A természeti- és társadalmi környezettel kapcsolatos élmények befogadására a nap során, bár-mikor lehetőség adódhat. Nem az ismeretanyag halmozására törekszünk, hanem a sokoldalú megfigyelésre, a problémák felvetésére, a gondolkodásra készítésre. Itt is lehetőség nyílik a rövidebb és hosszabb távlatok felállítására. A változások rögzítése elősegíti a későbbi felidézést. A természeti- és társadalmi környezettel való ismerkedés közben a gyermekek matematikai tapasztalatokat is szereznek. Megismerkednek a környező valóság formáival, kiterjedéseivel, számosságával észlelnek, érzékelnek, tapasztalnak. Az eredményes figyelemfelhívás ismeretátadás hatására a gyermekekben pozitív viszony alakul ki a későbbi matematikatanuláshoz, fejlődik gondolkodásuk, problémamegoldó képességük.

A gyermekek - az óvoda, mint új környezet elfogadása után- megismerik az őket körülvevő felnőttet, közvetlen szűkebb és tágabb környezetüket.

Évszakonként rövidebb, hosszabb kirándulást tesznek, állandó helyen figyelemmel kísérik a változásokat, évente legalább egyszer állatkertbe mennek.

Napközben kihasználjuk társasjátékok, szabályjátékok során adódó környezeti és matematikai témakörbe illeszkedő ismeretekre való figyelem felkeltés lehetőségeit. Arra törekszünk, hogy megismerjék a természeti és társadalmi környezet jellemzőit. A gyermekek tevékeny részvételével megszervezzük az Állatok napját, a Víz világnapját és a Föld napját. (Lásd részletesen az 50-51. oldalon).

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondozzák és gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról.

Ítélik el a környezetszennyezést és maguk is tegyenek meg mindent a megszüntetésére. Szeressék a természetet!

4.6.3. Közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során a kommunikációs képességek fejlesztése

A sok séta, megfigyelés lehetőséget biztosít a gyermek - óvodapedagógus személyes beszélgetéseikhez. Biztosítjuk, hogy gyermekeink ötleteiket, élményeiket elmondhassák, megoszthassák társaikkal. A beszélgetések során passzív szókincsük aktivizálódik, ami elősegíti a fejlettebb kommunikációt.

A mikrocsoportos foglalkozási forma és az egyéni képességek fejlesztése lehetővé teszi az odafigyelést, így minden kérdésre válaszolni lehet.

Séták, kirándulások során megfelelő időt hagyunk a rácsodálkozásra. A csendes szemlélődés elmélyedt gondolkodást eredményez. Fejlődik a gyermekek megfigyelőképessége, a szép iránti fogékonysága, a természet harmóniájának észrevétele.

A megfigyelések, tapasztalatok, élmények rögzítése (rajz, fénykép, videofelvétel) majd felelevenítése segíti az esemény újraélését, ami a gyermekek egész személyiségére pozitívan hat. Ez a felidézés is fejleszti az emlékezetet, beszédkedvet, bővíti a matematikai szókincsüket, erősíti a közösségi kapcsolatokat.

Az élethelyzetek - pl. utazás, vásárlás - lehetővé teszik az udvarias viselkedési szabályok elsajátítását (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, véleménynyilvánítás, kérés, tudakozódás stb.). Erősödik a gyermekekben a látottakkal kapcsolatos vélemények közlése, a folyamatos beszéd, a logikus gondolkodás.

A tevékenységekben megvalósuló ismeretszerzés biztosítása

Óvodapedagógusaink megtervezik a természeti - emberi - tárgyi környezeti téma feldolgozását, mely folyamatos megfigyelésekre, tapasztalatszerzésekre épül.

A fejlesztés mikrocsoportokban történik séták, kirándulások során. A középső csoportos és nagycsoportos gyermekeknél évente több alkalommal szervezünk, egész napos kirándulást. Az élmények felidézéséhez, az ismeretek rendszerezéséhez vagy újabbak nyújtásához lehetőséget teremtünk a hét, a nap bármely szakában.

A tevékenységek során alakuljon ki olyan szituáció, amely önálló véleményalkotásra, és döntéskényszerre ad lehetőséget, amely segíti a gyermekeket a kortárskapcsolatok erősítésében, és a környezet alakításában.

Az óvodapedagógus feladatai a külső világ tevékeny megismerése területén

- A környezet- és természetbarát szemléletet támogató óvodai környezet kialakítása.
- Együttműködésre nevelés, mert összefogással óvhatjuk, védhetjük a környezetet, a természetet.
- A természet megszerettetése.
- A felfedezés élményének, a cselekvő tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.
- Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek meggláttatása a helyi sajátosságok felhasználásával.
- A gyermek közvetlen környezetében lévő állatok, növények megismertetése, megszerettetése, személyes példa, a modell jelenléte a nap minden percében.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési forrnák megalapozása, képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel kialakulásához.
- A környezet- és természetbarát életmód iránti érdeklődés felkeltése.
- Közös és egyéni kirándulásokon a természeti „kincsek” - termések, levelek, magok, tollak, kérgek, tojások, elhagyott fészkek, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok - gyűjtése, elhelyezése a csoportokban található természetsarokban.
- Növények (szobai, csíráztatott, fűszerkerti, virágládás) gondozása.
- Kirándulások szervezése.

Környezeti nevelésünk feladatait a fenntarthatóságra nevelés szellemiségében tesszük.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek tisztelik és szeretik a természetet, védik, óvják környezetüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik ezek jellegzetességeit, egymásutániségát.
- Ismerik a testrészeket.
- Észreveszik és gyönyörködnek a természet szépségeiben.
- Ismernek házi és a vadon élő állatokat, meg tudnak fogalmazni egy-egy jellemző különbséget.
- Képesek néhány bogár, madár felismerésére.
- Ismernek egyes növényféléseket, ezek hasznát, részt vesznek a környezetükben lévő növények gondozásában.
- Ismernek közlekedési eszközöket, az elemi közlekedési szabályokat, és az utcával kapcsolatos viselkedési szabályokat is.
- Ismernek az óvoda környékén néhány intézményt, és a város nevezetesebb épületeiből néhányat. Ez lehetőséget teremt a koruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz.
- Szűkebb és tágabb környezetükből szerzett ismereteiket, a mindennapi életben tudják alkalmazni.
- Felismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, óvásához szükségesek.
- Megszerzik és alkalmazni tudják a természeti és társadalmi környezetükben megtapasztalt helytálló ismereteiket.
- Megszerzik és alkalmazni tudják mindazon ismereteket, tapasztalatokat, jártasságokat, melyek elengedhetetlenül szükségesek az iskolai matematika megalapozásában. Logikus gondolkodásuk, logikus következtetések életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően kialakult.

4.6.4. Matematikai tapasztalatok

Célja

- A gyermekek változatos tevékenységekben, különféle élethelyzetekben ismerjék fel a körülöttük lévő dolgok matematikai vonatkozásait: mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térviszonyait. Kedveljék meg a matematikai problémákat, az ilyen jellegű játékos feladatokat, helyzeteket. Alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-sík szemléletük és mennyiségfogalmuk.

Feladata

- Az óvodai nevelés teljes folyamatában természetes élethelyzetekben, tevékenységekben, játékokban keressük meg a matematikai tartalmakat, mivel a tanulás fő forrásának a gyermek saját cselekvő tapasztalatát tekintjük.

Az óvodapedagógus feladatai a Matematikai tapasztalatok területén

- A gyermekek képességeit fejlesztjük az érzékelés, megfigyelés során.
- A gyermekek képességeit fejlesztjük mozgásos, cselekvéses, képi emlékezés, élmények felidézése által.
- A gyermekek képességeit fejlesztjük az azonosítás, a megkülönböztetés, az összefüggések felismerése, továbbá állítások, kérdések, utasítások megértése terén.
- A gyermek fejlődési szakaszainak ismeretében, az egyéni különbségek (fejlődési tempó, egyéni képességek, egyéni érdeklődés stb.) figyelembevételével differenciáltan élünk a természetes élethelyzetek adta nevelési lehetőségekkel.
- Komplexen és integrációs nevelési folyamatokban gondolkozva számolunk más nevelési területek transzferhatásával.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekekben kialakul a belső motiváltság, a felfedezés, a matematikai gondolkodás öröme.

A gyermekek természetesen élik meg a matematikai nevelés életközelségét, természetközelségét, élményközpontúságát, játékközpontúságát.

A matematika segítségével a gyermek képes lesz önálló véleményalkotásra, döntési képességei fejlődnek.

Indirekt módszerekkel megismerik a gyermekek az informatika jelrendszerét, gondolkodás-elemeit.

4.7. Munka jellegű tevékenység

Célja

- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok alakítása.

Feladata

- A gyermekek életkorához, egyéni képességéhez, személyiségéhez kapcsolódó munkalehetőségek biztosítása.
- Önkiszolgálás.
- Közösségért végzett munkatevékenység.

Az óvodában gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékban bontakozik ki és óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Ezért új lehetőségek biztosításával kell törekedni a munkával járó felelősségtudat megalapozásához.

A munkát önmagukért és a közösségért végzik a gyermekek, általa színesebbé, bensőségesebbé válnak a társas kapcsolatok. Elvégzését külső szükségletek indokolják, ha elmarad, hiányérzetük támad. Szívesen azonosulnak a céljával, belátják szükségességét és élvezik az elért eredményeket.

Fontos, hogy megérezzék a munka állandóságát és folyamatosságát.

Megtanítjuk a gyermekeket az eszközök helyes használatára, a munkavégzés menetére, sorrendiségére, és más munkajellegű feladatok elvégzésére. Az önkiszolgáló - és a közösségért végzett munkánál is figyelembe vesszük az otthonról hozott szokásokat, fontos itt is a családdal való szoros együttműködés.

Kezdetben mindegyik munkafajtánál szükséges óvodapedagógusaink bemutatása, segítségadása, de ez a begyakorlás folyamán egyre csökken, végezetül önállóvá válik. Közben a gyermekek ismereteket, sokszínű tapasztalatokat szereznek a környezetről, az anyagok milyenségéről, alakul szervezőképességük, időbeosztásuk, monotonia tűrésük, fejlődik esztétikai érzékük, kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük.

A munka mindig külső irányítással folyó, játékos jellegű tevékenység legyen, ne váljon öncélúvá. Fontos az óvodapedagógus folyamatos, konkrét, reális értékelése, ezáltal alakul ki a gyermekek munkaszeretete.

Óvodáskorban az egyik legfontosabb munkaforma a saját személyes szükségletek kielégítése, vagyis az önkiszolgálás, amely magában foglalja az öltözködést, a testápolást és az étkezést. (Ez az egészséges életmód szokásainál található.) Végzése nem kapcsolódik életkorhoz, minden gyermek saját fejlettségének megfelelően, fokozódó önállósággal végzi, kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan, saját tempójában. Feladatunk az önkiszolgáló munka feltételeinek megteremtése eszközök, idő hely és megfelelő légkör biztosítása.

Az alkalmoszerű megbízatások a csoportért, a közösségért végzett munkafajta, lehet egyszeri, de lehet ismétlődő is.

Az óvodás gyermekek életében fontos az fokozatosság, az önkéntesség, az egyéni képességek figyelembe vétele. A feladatok megadása differenciáltan történik, óvodapedagógusaink nem alkalmaznak kényszerítő eljárásokat.

A napos munka olyan közösségért végzett megbízatás, mely nélkülözhetetlen a csoport mindennapi életében. Ez feladattudatot és figyelemösszpontosítást feltételez, ezért középső csoportban vezetjük be, amikor már a gyermekek készség szinten ismerik a munkafolyamatot (menete, fázisa). Programunk fontosnak tartja a napos munkát, melyet elsősorban az étkezési feladatokhoz rendeltén végeznek a gyerekek. Először önkéntes vállalás alapján, majd meghatározott rendszer szerint. Minden csoportban óvodapedagógusaink tervezik meg a naposok feladatait, mely az asztalok megterítéséből, berendezéséből, az étkezés utáni csoportszoba átrendezéséből áll.

Ahogy nőnek a gyermekek, egyre több és bonyolultabb feladatot bízunk rájuk. Munkájukat mindig differenciáltan értékeljük, fejlettségi szintjüknek megfelelően. A feladatokat sem az óvodapedagógus, sem a dajka nem végezi el helyettük. Szükség van itt is nagyfokú tapintatra és a kivárára, gyermekeinket nem sűrgetjük.

A környezetvédelemhez kapcsolódó munkák végzése közben - óvodapedagógusaink irányításával - a gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti környezetükről. Közreműködnek az élősarok gondozásában, a virágok átültetésében, az óvodaudvar rendben tartásában - fű gondozása, avar összegyűjtése, öntözés, magvak, termések gyűjtése, veteményezés, palántázás stb. Egyre több műveletet végeznek egyedül és önállóan, ismerik, és biztonsággal használják a kerti szerszámokat.

Az óvodapedagógus feladatai a Munka jellegű tevékenységek területén

- Örömteli, aktív munka jellegű tevékenységekre serkentő légkört alakítunk ki.
- Tudatos szervezéssel úgy alakítjuk a gyermekek napirendjét, hogy kellő hely, idő és eszköz álljon rendelkezésükre.
- A felnőttek, a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevételével, türelmes irányítással szervezzék és értékeljék a gyermekek erőfeszítéseit.
- A munkajellegű tevékenységek során megvalósuló kreatív gyermeki megoldásokat elismerjük, és megvalósításukat segítjük.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A napi élet feltételeinek megteremtése közben szívesen dolgoznak önállóan is.
- Együttműködnek társaikkal, felnőttel.
- Megbecsülik saját, társaik, és a felnőttek munkáját.
- Kialakul igényük a rendezett környezetre.
- Kialakul a környezettudatos attitűd, részt vesznek környezetük rendben tartásában.
- Kialakul az önálló döntés meghozatalának képessége, és a felelőssége az elvégzett feladatok iránt, vagy tanácsstalanság esetén segítséget kérnek környezetükben.
- Figyelmük kiterjed kisebb korú, vagy eltérő képességű társaik irányában.
- Észlelnek és elvégeznek spontán munkatevékenységet is.

4.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodáskorban a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik. Játék közben, játékosan, szinte észrevétlenül tanul a gyermek, miközben a motoros, verbális és szociális tanulás összefonódik, komplett formában jelenik meg. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Döntő szempont a gyermekek egyéni adottságainak, teljesítőképességének figyelembevétele. Tervezésünk alapja a gyermekcsoport és azon belül az egyes gyermek. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Az óvodáskori tanulás célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építi a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, bővíti, rendszerezi azokat.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Feladata, hogy az óvodában a tanulás ne szűküljön le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó és szimulált helyzetekben, természetes környezetben, kirándulásokon, az óvónő által kezdeményezett, előre tervezett és jól megszervezett foglalkozásokon valósuljon meg.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánzásos, minta és modellkövető magatartás- és viselkedéstanulás.
- A spontán, játékos tapasztalatszerzés. a cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvónő által irányított megfigyelés és tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodás korosztály számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi forma. A gyermek kötetlenségként éli meg, miközben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenység feltételrendszerét. A gyermekek érdeklődése alapján elsősorban mikrocsoporttal foglalkozik az óvónő. A kis létszámból adódóan nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, a gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembe vételére. Párhuzamos tevékenységek szervezésével igyekszik megvalósítani a fejlesztési feladatokat. Az óvónő a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvónőnek figyelnie kell a kezdeményezéstől távol maradó gyermekekre, hogy játékuk zavartalan legyen, illetve ők se zavarják az irányított tevékenységekben résztvevő társaikat. Az elkezdett tevékenységek délután, esetleg napokon keresztül folytatódhatnak. Mindehhez mindkét óvónő és a dajka összehangolt munkája szükséges.

Ügyeljünk arra, hogy az egyes témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből sorozatosan ne maradjon ki egyetlen gyermek sem.

A tervszerűen szervezett irányított, tevékenység (mozgás) esetén is törekedni kell az oldott, játékos légkörre.

Az óvónő feladatai

- A tanulás feltételeinek megteremtése.
- A tanulás megtervezése és megszervezése.
- Változatos eszközök és módszerek alkalmazása.
- A tanulási folyamat irányítása az egyes gyermek fejlődési ütemének figyelembevételével.
- A két óvodapedagógus és a dajka összehangolt munkájának megszervezése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal.
- Kialakul igényük a feladatok sikeres megoldására.
- Megkezdődik az önellenőrzés képességének kialakulása.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok. (Egymás meghallgatása, segítségnyújtás).
- Rendelkeznek az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges ismeretekkel, készségekkel, önfegyelemmel.
- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.
- Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

5. Az óvodai élet megszervezése

5.1. Az óvoda feladatellátási mutatói, csoportszerkezete

Óvodánkban egy csoport működik.

A csoport szervezési elve: vegyes életkorú.

A nevelési év folyó év szeptember 1-től a következő év augusztus 31-ig tart.

Óvodánk ötnapos munkarend szerint üzemel.

Az egyes munkakörök feladatait munkaköri leírásokban rögzítjük, és szükség szerint módosítjuk.

Az óvoda nyitva tartása

- A nyitva tartási idő napi 11 óra.
- A nyitva tartási idő kezdetét és befejezését az évenkénti valós szülői igények felmérése alapján állapítjuk meg.
- A teljes nyitva tartási idő alatt óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel. Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor sajnos nem tudjuk figyelembe venni a gyermekek személyiségét, a szülők igényeit és a gyermekcsoport egyéb meghatározó összetételét, hiszen egy csoportos óvoda lévén minden beíratott gyermek egy csoportba kerül. Éppen ezen okból kifolyólag sokkal hangsúlyosabban oda figyelünk a csoport bontás adta előnyökre. Igyekszünk az egyéni igények, az egyéni fejlettségi szint figyelembe vételével, a tervezett tevékenységek eredményes megvalósítása érdekében minden téren alkalmazni.

A gyermekek fejlesztése ne az életkorhoz, hanem az egyéni képességhez igazodjon. A csoportban már meglévő szokásrendszer, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a biztonságérzés kialakulását, ez fejlesztően hat rájuk.

A vegyes életkorú csoportokban könnyebben szocializálódnak a gyermekek. A mindennapok adódó lehetőségei és helyzetei által az emberi humánus személyiségjegyek erősebben jelen vannak a gyermekek életében. A gyermekek értelmi fejlesztésénél azonban nagy hangsúlyt kap az óvónő szakmai rálátása, jó szervező képessége.

A nevelés hatékonyságát nem a csoportok szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógusok felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, vagyis egész egyénisége.

5.2. Napirend

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi - lelki harmónia megteremtésének. A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

A napirend biztosítja a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét. A napirend megszervezésénél alkalmat adtunk arra, hogy a gyermekeink: sokat játszhassanak, sürgetés nélkül minden tevékenységüket befejezhessék, illetve feladataikat pontosan teljesítsék.

A napirend tervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit és a gondozási tevékenységekre fordítható időigényt. Arra törekszünk, hogy a játékidő összefüggő, és a leghoszabb legyen.

Szükségesnek tartjuk az étkezések kezdetét jelölni, valamint a délutáni felkelés legkorábbi időpontját, mert a biológiai szükségletek kielégítése, a gyermekek fejlődő szervezete rendszerességet követel. Napirendünkben meghatározott ideje van az alvásnak, hisz az óvodás gyermekeknek szükségük van pihenésre, de azoknak a gyermekeknek, akiknek kevesebb az alvásigénye, lehetőséget biztosítunk arra, hogy csendes tevékenységet végezzenek (képeskönyvek nézegetése, rajzolgatás stb.).

Napirendi javaslat

Az év folyamán az évszakhoz alkalmazkodva két napirendet készítünk. A jó idő beálltával életbe lép a nyári napirend, amikor lehetőleg minden tevékenység az udvaron, illetve a szabadban zajlik. **A napirend konkrét időbeosztása a csoportnaplóban szerepel.**

A tervezett, szervezett, irányított tanulás formák a szabad játékban és a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenység keretében valósulnak meg. Mindegyikben érvényesül a nevelői céltudatosság és a tervszerűség, a pedagógiai önállóság, kreativitás. Az óvodai nevelésünkben a tanulás a képességek fejlesztésére, a már meglévő ismeretek felszínre hozására, rendezése és bővítése irányul. Abból indulunk ki, hogy a gyermekek tevékenységét mi motiválja, mit lehet játszani és ehhez rendeljük hozzá a képességfejlesztést.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékelésével segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását.

Programunkban az óvodás korosztály számára a tanulás megvalósítása a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenység keretében a legalkalmasabb, mert ez az a szervezeti forma, amelyben a gyermekek képességei legjobban aktivizálhatók, amelyben megőrizhetik autonómiájukat. A kötetlenség a gyermek számára önkéntességet, választási lehetőséget jelent. A kisebb létszámból adódóan nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, az egyéni képességek fejlesztésére, a felzárkóztatásra és a tehetségigéreték felismerésére, a tehetséggondozásra. A képességek fejlődésével kialakul a problémamegoldó, a belátáson alapuló, és a felfedező tanulás.

A mozgás valamely formájában mindennap megvalósul a napi és heti rend szerint.

Az időkereteket rugalmasan kezeljük. Ha a gyermekek nem tudják az adott idő alatt befejezni az elkezdett tevékenységét, több időt biztosítunk számukra.

A lehetőség adta megfelelő szituációban valósul meg az új mese, vers, dalos játék, ábrázolási technika megtanulása, de egész nap lehetőség nyílik újabb ismeretek szerzésére, és az ismétlésekre.

Minden nap hallgatnak mesét, verset, játszanak dalos játékot, ábrázolnak a gyerekek. A tevékenységnél a játéké az integráló szerep, de a tanulási folyamatokra a komplexitás a jellemző.

A tanulás során alkalmazott munkaformákat az életkori jellemzők, az egyéni fejlettség és a tevékenység jellege befolyásolja.

Csoport- és páros munkaforma alkalmazása esetenként indokolt, például közös rajz, festési éneklés, mesehallgatás, szabályjáték, vagy két gyermek együttesen old meg a tanulásban egy-egy feladatot kísérletet.

A mikrocsoportos egyéni munkaforma szolgálja legjobban az egyéni képességfejlesztést, mert az óvodapedagógus maximálisan figyelembe tudja venni a gyermek egyéni sajátosságait az eredményesség érdekében. A szerzett tapasztalatok a folyamatos feldolgozás közben elmélyülnek, melyeket adott szituációban alkalmazni tudnak.

Igyekszünk olyan szemléletmódot kialakítani, hogy a gyermekek tudjanak rácsodálkozni az őket körülvevő természet szépségére, ismerjék, szeressék meg és tapasztalják meg a védelmüket

5.3. Hetirend

A hetirendbe azokat a tevékenységeket rögzítjük, melyek időhöz kötöttek és rendszeresen visszatérő jellegűek.

A tevékenységek közbeni tanulás, a tapasztalatszerzés a tervszerűen szervezett, irányított és párhuzamosan végezhető differenciált tevékenység keretében történik egymás mellett játszó, tevékenykedő gyermekek tanulását, tapasztalatszerzését jelenti. Érvényesül az óvodapedagógus szakmai önállósága, módszertani szabadsága. Az óvodapedagógus fejlesztő és fejlődést segítő munkájában épít a gyermekek egyéni érdeklődésére, egyéni tapasztalataira, képességeire.

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat, biztonságérzetük erősödését segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez

A szervezésnél figyelembe vesszük

- Az egyes nevelési területek feladatait.
- A gyermekek egyéni élményeit, ismereteit.
- A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- Az óvodán kívüli foglalkozások idejét, és helyszíneit.
- Az időjárást.
- A párhuzamos tevékenykedtetés lehetőségét.

A csoport hetirendje a csoportnaplóban szerepel. Ebben jelöljük a konkrét időpontokhoz kötött tevékenységeket, programokat.

6. Az óvoda hagyományai és egyéb rendezvényei

A gyermekközösséggel kapcsolatos hagyományok jelentős események az óvoda életében. A közös élmény erejével hatnak, közel hozzák a tágabb és szűkebb környezetet a gyermekhez. Éppen ezért az ünnepek kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és következményei beilleszkednek az óvoda természetes életének menetébe. Az előkészületek során a gyermekek életkoruknak megfelelő tevékenységek során várják az ünnepeket (vizuális tevékenység, irodalom, ének-zene). A készülődés, várakozás izgalmain túl megismerik az ajándékozás - nemcsak a tárgyi örömeit.

Az ünnepek jelentősége

- Az ünnepek, mint visszatérő közösségi események személyiségfejlesztő hatásúak, olyan erkölcsi normákat, szokásokat, tartalmakat közvetítenek, amelyek egy gyermek fejlődéséhez elengedhetetlenek.
- Akár természeti vagy társadalmi tartalmúak, akár a néphagyományokba gyökereznek, kiemelkedik a társadalmi közösségeit, pl.: óvodai közösséget a hétköznapiakból.
- A társadalmi lényé válás sarkkövei az ünnepek.
- Az ünnepek a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés fontos színtere. Az óvodai ünnepeknek bele kell simulni a családi ünnepekbe.
- Az ünnepeknek, hagyományoknak, egyéb rendezvényeknek fontos szerepe van az óvoda, mint nevelési intézmény arculatának formálásában és menedzselésében is.

6.1. A gyermekek életének jeles napjai

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a csoportnak legyen belső saját ünnepe, szokásai. Ezeknek is rendkívüli nagy közösségformáló szerepe van. Pl.: névnapok, születésnapok ünneplése. Az ajándékot az óvodapedagógusok készítik, a csemegét az ünnepelt hozza (lehetőség szerint az egészséges életmód jegyében)

6.2. Egyéb ünnepek

Egy-egy évszak jellegzetes játékait hordozzák magukban. Hosszan készülődünk rá, családias hangulatban. Az intézmény dekorációja is az ünnepekre való készülődést tükrözi.

6.2.1. Márton nap

Felelevenítjük Szent Márton történetét, Verseket, dalokat tanulunk. Lámpásokat készítünk közösen a szülőkkel.

6.2.2. Mikulás

Az óvodásaink verseket, dalokat tanulnak a Mikulásnak. Az alkotó is e témát öleli fel. Készülnek a Mikulás érkezésére, aki meglepetéssel érkezik a gyermekekhez.

6.2.3. Karácsony

Mivel a Karácsony a család ünnepe, így az ünnepre való örömteli adventi készülődés történik az óvodában. Az óvodások apró ajándékokat készítenek szüleiknek, valamint közösen elkészítik az óvoda karácsonyfájának díszítését. Természetesen a mézeskalács sütése nem marad el.

6.2.4. Farsang

A gyermekek és a dolgozók is mókás jelmezekbe öltöznek. A jelmezesek felvonulnak, majd elfogyasztják a Farsangi fánkot és együtt mókáznak, vigadnak.

6.2.5. Hazafias ünnep: Március 15.

A mesék, a versek a huszárokról, a csatákról, a felvonulásról szólnak. A gyerekek az ünnephez kapcsolódó szimbólumokat (kokárda, zászló stb.) festenek, készítik.

6.2.6. Húsvét

A Húsvétal kapcsolatos népi szokásokat elevenítjük fel. A versek, dalok tanulása mellett fel-
elevenítjük a népi hagyományokat. (Tojás festés, Locsolóverset tanulnak stb.)

6.2.7. Anyák napja

Az óvodában verseket tanulunk, virágot nevelünk, ajándékot készítünk, amelyeket a gyermekek
kis műsoruk keretében adnak át az édesanyjuknak.

6.2.8. Apák napja

Rövid műsor keretében megköszöntjük az édesapákat, majd közös mókás játékokra invitáljuk
őket,

6.2.9. Gyermeknap

Közös játék, szórakozás, kirándulás.

6.2.10. Évzáró, Nagycsoportosok búcsúztatása

Meghívjuk a szülőket, dalos játékokat játszunk, verseket, mondókákat mondogatunk, mesét
játszunk, mozgásos versenyjátékokat szervezünk. Közben vendégül látjuk a szülőket.

6.3. Jeles napok és hagyományok

6.3.1. Évszakokhoz/hónapokhoz kötődő jeles napok

Az évszakokhoz, hónapokhoz kötődő jeles napok, néphagyományok beolvasztása az óvoda éle-
tébe, az óvodapedagógus szabad kiválasztása alapján.

6.3.2. Állatok napja, október 4.

Az állatok szeretetére, életünkben és természeti környezetünkben való fennmaradásuk védel-
mük fontosságára nevelés kiemelt napja.

6.3.3. Víz napja, március 22.

Víz, mint természeti kincs, és életalap fontosságú elem megóvására nevelés, szemlélet alakítás kiemelt napja.

6.3.4. Föld napja, április 22.

Az emberiség életterének helyt adó, mint a táplálékforrásunkat biztosító alkotó elem környezettudatos megóvására nevelés kiemelt napja. A város és vidék különbözőségeinek megismertetése a föld hasznosítása szempontjából.

6.3.5. Családi kirándulónap

Célunk a természet szeretete és élvezete mellett a gyermekközösség, valamint az óvodai felnőtt közösség és szülők közötti elmélyültebb kapcsolat spontán segítése.

6.3.6. Családi sportnap

Egy olyan nap, ahol együtt sportol szülő és gyermeke.

7. Az óvoda kapcsolatai

7.1. Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködésünk. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvodapedagógusainknak figyelembe kell vennie a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés során érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Célunk

A kölcsönös bizalmon alapuló, az egyenrangú nevelőtársi viszony kialakítása és a szülők hiteles tájékoztatása gyermekük fejlődéséről.

Az óvoda és a család kapcsolatában az összekötő kapocs a gyermek, az ő érdekei határozzák meg az együttműködés tartalmát és formáit. A szülőnek joga van kiválasztani az óvodát, s ha megtisztelti bizalmával, ennek tudatában kell felé fordulnunk. A szülőt az együttműködéshez meg kell nyerni, mert az óvoda a családdal együtt ezt kiegészítve nevelhet eredményesen. Az óvodai neveléshez a családi megerősítés is szükséges. A szülő tud legtöbbit a gyermekéről, ismeri az igényeit, a szükségleteit, az óvodapedagógusunk pedig szaktudásával, óvodai tapasztalatával nyújt a gyermekek fejlesztéséhez segítséget. A gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében az egyenlő nevelő partneri kapcsolat elengedhetetlen.

Az együttműködésben a kezdeményező az óvodánk. Olyan légkört teremtünk, melyben kialakul a bizalom, a szülők is nyitottabbá válva osztják meg az esetleges nevelési problémáikat. Elfogadják, kérik az óvodapedagógusok tanácsát, segítségét. A szülők érzik, hogy nevelési elveiket tiszteletben tartjuk, s véleményükre számítunk. Célunk, hogy a szülők érezzék, hogy gyermeküket szeretettel neveljük és az óvodapedagógusaink emberi magatartásukban, szakmai felkészültségükben példamutatóak.

Az együttműködés formáit körültekintően szervezzük.

Az együttműködés formái, színterei

- Beiratkozás
- Anyás, családi befogadás (beszoktatás)
- Szülői értekezletek
- Fogadóórák
- Előadás szülőknek
- Nyitott napok - szülők részvétele az óvodai életben
- Ünnepségek - hagyományörző programok
- Kirándulások, kiállítások, vásárok
- Délelőtti, délutáni találkozások

A szülőket a Szülői Szervezet képviseli. Az együttműködés tartalmát a SZMSZ szabályozza.

A szülői értekezletek és a fogadóórák alkalmával, az óvodai nevelő munkánk egyre ismertebbé válik a szülők előtt, amely eredményeként óvodánkról szerzett ismereteik fokozatosan bővülnek.

7.2. Az óvoda és az iskola

Az eredményes beiskolázás lehetőségét biztosítja az óvodánknak a közelben lévő általános iskolákkal kialakítandó maximálisan együttműködő kapcsolata. A nagycsoportos gyermekeink részére, az utolsó óvodai nevelési évben, igyekszünk egy alkalommal iskolalátogatást szervezni. Ez csökkenti az új, eddig számukra ismeretlen környezet által kiváltott szorongást, félelmet.

A szülőket tájékoztatjuk:

- a körzeten, kerületen belüli
- a gyermek személyiségéhez igazodó
- egyéni képességeihez illő
- esetlegesen megmutatkozó tehetségéhez leginkább igazodó tanterv alapján működő iskolák programjáról, segítve ezzel a hatékony iskolaválasztást,

7.3. Az óvoda és a közművelődési intézmények

Óvodánk több közművelődési intézménnyel épít ki kapcsolatot (Bábszínház, könyvtár, színház stb.). Célunk, hogy a gyermekek múzeumok, színház és könyvtár látogatások során ismerkedjenek ezen intézmények érték közvetítő szerepével, a művészeti tevékenységek rendkívül összetett, komplex jellegével.

7.4. Az óvoda és a Pedagógiai Szakszolgálat

A gyermekek fejlesztése, a zökkenőmentes beiskolázás biztosításának érdekében azonos célokra alapuló kapcsolatot kell fenntartanunk a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival.

A kapcsolattartás formái

- Magatartási, lelki problémákkal küzdő gyermekek beutalása vizsgálatra (szülővel történő megbeszélés után).
- A pedagógiai szakszolgálat óvodapszichológusai alkalmanként megfigyeléseket végeznek az óvodai csoportokban.
- A logopédus az óvodában méri fel és foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel.
- Iskolaérettségi vizsgálatra irányítás.
- Konzultációs és továbbképzési lehetőség a szakemberek segítségével.
- Óvoda - Családsegítő és Gyermejkölési Központ.
- Kapcsolattartás gyermekvédelmi szervezetekkel, intézményekkel.

A gyermek a legnagyobb érték, ezért úgy kell eljárni minden pedagógusnak, szülőnek, hogy a gyermek egészséges fejlődését minden tevékenység során maximálisan segítse tudása és legjobb képessége szerint.

Szem előtt kell tartani, hogy a gyermekvédelem nem más, mint a speciális feladatok jó érzékelésének történő kezelése, hiszen a gyermekek védelme minden felnőtt kötelessége.

8. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Célja

- A gyermekek, mindenk felett álló jogainak érvényesülése.

Feladata

- A szülők megfelelő tájékoztatása nevelőmunkájuk, illetve szociális lehetőségeik segítsé- séhez.

A Gyermek- és Ifjúságvédelmi munkaterv megtalálható az óvodavezető Eves munkatervének mellékletében.

8.1. A szülők megfelelő tájékoztatása

A szülők joga, hogy rendszeres információt kapjanak az óvodánkban folyó nevelő munkáról, szükség esetén segítséget nyújtunk.

Lehetőséget teremtünk a problémák közös feltárására, megoldására

- Szülői értekezleteken, fogadó órákon, nyílt rendezvényeken.
- Egyéni beszélgetések alkalmával.

Morzsa Sportóvodánk pedagógiai szemléletébe tartozik, hogy térítéses intézményfenntartói formátuma nem lehet akadálya a szülőkkel való megfelelő, nyílt és segítő együttműködésnek.

Óvodapedagógusaink kötelessége, hogy a veszélyeztetett gyermekeket fokozottan figyeljék, észre vegyék, feltárják a veszélyeztetettség okát, együttműködjenek a külsős szakemberekkel, szükség esetén tanácsokkal, információkkal lássák el a szülőket. Fontos, hogy az óvodapedagógusok figyelembe vegyék, hogy a gyermekek nem csak anyagi okokból lehetnek veszélyeztetettek, hanem például a túlbabusgatás, a túl engedékeny nevelés, az érzelmi elhanyagolás ugyanolyan károkat okoz egy gyermek életében.

Fontos, hogy a szülők rendszeres tájékoztatást kapjanak gyermekükről, illetve probléma esetén ismertessük velük a segítségnyújtás lehetőségeit, formáit.

9. Az óvodai nevelés ellenőrzési és értékelési folyamata

9.1. Az óvodapedagógus munkájának ellenőrzése

E tevékenység fő feladata, a pedagógiai program funkcionális működésének vizsgálata. A pedagógiai program és a megvalósulás összehasonlítása, a feltételrendszer átgondolása. Célja a vizsacsatolás, a változások érzékelése a kiinduláshoz képest, esetleges terv módosítás vagy megerősítés, az elmozdulás szükségességének feltárása. Mindezt a gyakorlati pedagógiai munka segítése, fejlesztése érdekében kell végeznünk. Az ellenőrzés lehetőséget ad az elismerésre, és a jutalmazás módszerének alkalmazására. Az ellenőrzés folyamata információk gyűjtésével kezdődik, az információ elemzésével folytatódik majd a következtetések levonásával végződik. Az ellenőrzésre vonatkozó szempontokat a pedagógiai program, az adott csoportra tervezett csoport napló, valamint a gyermekek fejlődési szempontjai határozzák meg.

Intézményünk szakmai szintű ellenőrzéséért az intézményvezető felelős. Az intézményt hatáskörbe tartozó szempontok szerint az óvoda fenntartója, és más felsőbb jogosult szervek ellenőrzik. Óvodánkban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik.

Csoportjainkban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapjait a csoportnaplók, az óvodapedagógusok által készített fejlesztő tervek, a folyamatos feljegyzések, a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek, szükség esetén egyéni fejlesztési tervek alkotják.

Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja az óvónőkkel folytatott beszélgetések, nevelési helyzetekben alkalmazott eljárásaik megfigyelése, a gyermekekről szerzett ismeretük és probléma érzékenységük. Óvodánkban elégedettségmérést kérünk az óvodahasználóktól, valamint fontos számunkra az önértékelés. A PDCA ciklus módszerét használva, a tervezési folyamatot követi mindig a megvalósítás. A megvalósult tevékenységet ellenőrizzük, annak megvalósulását értékeljük, végül szükség esetén beavatkozunk.

A gyermekek viselkedése, óvodapedagógusainkhoz fűződő kapcsolatuk sejteti a pedagógus munkájának minőségét. Másik visszajelző rendszer a szülő.

A csoportlátogatások, és az azt követő megbeszélések alkalmat és lehetőséget adnak az önelemző, önértékelő megnyilvánulásra, az időtálló értékek megfogalmazására, a példaértékű magatartás megerősítésére.

9.2. A gyermek fejlettségének mérése

Óvodáskor végére a személyiségfejlesztés eredményeként a gyermek alkalmassá válik az iskolába lépésre.

A gyermekek mérése egységes szempont alapján történik.

Óvodánk pedagógiai programját figyelembe véve, az intézmény óvodapedagógusai olyan fejlődést követő mérőlapot dolgoznak ki, mely teret enged az egyéni képesség, fejlettségi szint adott állapotának óvodapedagógus által megfogalmazható rögzítésére.

Óvodába lépéskor bemeneti mérést végzünk, mely megfigyelésen alapszik. Nézzük a gyermekek beszédállapotát, mozgásfejlettségét, szociális érettségét.

5 éves korban, novemberben képességi szint mérés történik, áprilisban kerül sor a tudásszint vizsgálatára. Ezt az óvodai élet területenként megállapított elérendő szinthez viszonyítva végezzük. Az eredményeket mérőlapon rögzítjük és a gyerekek személyi anyagában tároljuk, melybe az edzők által tapasztalt fejlődési útmutatók is rögzítésre kerülnek.

10. Érvényességi rendelkezés

Az óvodai pedagógiai program érvényességi ideje:

- Érvényes a 2018/19 nevelési évben. A nevelési év végén lejár.

Az óvodai pedagógiai program módosításának lehetséges indokai

- A jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások.
- A feltételrendszer változása.
- A program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

A programmódosítás előterjesztésének szabályai

- Írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek, az óvoda vezetőségének.
- Írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról.

11. Felhasznált irodalom

- **Ovodai nevelés országos alapprogramja**
363/2012. (XII.17) sz. kormányrendelet
- **Fábián Katalin: Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program**
1996. FABULA Humán Szolgáltató Bt.
- **Útmutató: Tervezés**
Fábián Katalin: Ünnepe, ünnepélyek, megemlékezések
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.
- **Útmutató: A Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program**
Szemán Józsefné dr.: Matematika komplex foglalkozásainak szervezéséhez
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.
- **Útmutató: A Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program**
Bihariné Dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné: Természet-társadalom-ember
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.
- **Útmutató: A Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program**
Dr. Bodnár Zsuzsanna: mindennapi testnevelés foglalkozásainak szervezéséhez
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.
- **Útmutató: A Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program**
Fábián Katalin: Az egészséges életmódra nevelés az óvodában
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.
- **Chrappán Magdolna - W. Mikó Magdolna:**
A Tevékenység-központú Óvodai Program pedagógiai és pszichológiai háttere
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.
- **Útmutató: A Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program**
Boza Erzsébet: Művészeti tevékenységek, vizuális, komplex foglalkozásainak szervezéséhez.
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.
- **Érték és Minőség az ezredforduló óvodáiban**
OKKER 1998.
- **Dr. Tótszőllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában**
Nemzeti Ifjúsági Sport és Szabadidő Alapítvány 1994.
- **Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban**
OKKER Oktatási Kiadó 1999.

12. Legitimációs záradék

A programot kidolgozta:

Dátum: 2018. 08. 31.

Az Óvoda Vezetője:

Schleider Kata

A nevelőtestület elfogadta:

Dátum: 2018. 08. 31.

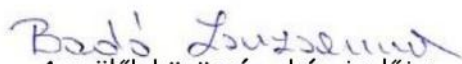

A nevelőtestület képviselője:

Fehér Zsófia

A szülők közössége egyetértését nyilvánította:

Dátum: 2018. 09. 03.

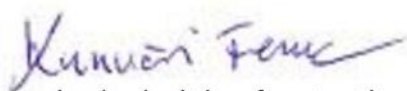

A szülők közössége képviselője:

Badó Zsuzsanna

Jóváhagyta:

Dátum: 2018. 08. 31.

Az óvoda alapítója, fenntartója:

Kuvári Ferenc

Tájékoztatásul megkapják:

- Fővárosi Kormányhivatal
- Oktatási Hivatal
- Illetékes Önkormányzat
- Fennrató
- Óvodavezető
- Szülői Közösség

Iráttári szám: 1-1/2014.